

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno din 32—, polletno
din 16—, četrletno din 9—, ino-
zemstvo din 64—
Pošno-čkovni račun številka 10.603

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMEČKO DELO“

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratov: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Vojna med Rusijo in Finsko

V današnji številki poročamo o izbruhu vojne med Finsko in sovjetsko Rusijo. Mala Finska je doslej uspešno odbila vse ruske navale, preden so se približali glavni utrjeni finski obrambni črti, katero je zgradil finski maršal Mannerheim, in se vrstijo njegove utrdbne med Ladoga jezerom in Finskim zalivom.

Finci so storili doslej vse, da bi preprečili kulturni svet o krivici, katero je zakrivila 180 milijonska Rusija s tem, da hoče s silo podjarmiti štirimilijonski finski narod. Finska se je pritožila predvsem na Zvezo narodov v Ženevi in jo prosila, naj jo vsaj moralno podpre napram napadalcu — sovjetski Rusiji, ki je tudi članica Zveze in je celo tokrat sovjetski poslanik v Londonu Majski predsednik sveta Zveze narodov, ki se bo sestel 9. decembra. Finska je izdala tudi poziv vsemu kulturnemu svetu s prošnjo, da bi ji proti komunistični nevarnosti poslali ne samo simpatije, ampak tudi dejansko pomoč.

Od vseh strani pritiskajo na predsednika Zedinjenih držav Roosevelta, da prekine radi napada na Finsko vse odnose s sovjetsko Rusijo in v znak protesta odpokliče svojega predstavnika iz Moskve. Predsednik Roosevelt bo tudi v najkrajšem času storil, kolikor je v njegovi moči, da zaščiti junaško Finsko.

Italija se je postavila odločno na stran Finske. Fašistična glasila odkrito pišejo,

da bo Italija takoj nastopila, kakor hitro bi poskušala boljševiška Rusija z isto osvojevalno politiko kakor na Baltiku tudi na Balkanu. V Helsinki je že prispelo deset italijanskih bombarderjev.

Finska se slednjič tudi trudi, da bi se potom ponovnih pogajanj pobotala z Rusijo, ki je pa odklonila doslej po svojem zunanjem komisarju Molotovu vse finske ponudbe s poudarkom, da se Rusi ne bodo več pogajali s finsko vlado v Helsinkih, ampak z ono, katero so sami imenovali iz finskih komunistov v malem obmejnem naselju Terioki pod predsedstvom že leta 1919 iz Finske pobeglega boljševika Kusinena.

Sovjeti so celo zagrozili, da bodo poslali 500 bombnikov nad Finsko prestolnico Helsinki, če finska vlada ne izroči oblasti začasni vladi, katero je imenovala Moskva v Terioki. Boljševiki pravijo, da bodo v tem primeru spremenili Helsinki v prah.

Medtem pa rusko vojaštvo ni preveč navdušeno za rusko osvajalno vojno. Vojaške morajo nagnati v napad s strojnimi puškami, s katerimi jim streljajo v hrbet. Poročajo tudi iz Finske, da se je že več sovjetskih letalcev po majhnem odporu spustilo na finska tla, kjer so se dali ujeti. Med sovjetskimi letalci so pa tudi ženske, ker so ženske bolj zanesljive komunistične kakor moški. V nekem sestreljenem sovjetskem letalu so našli mrtvo žensko.

Važni dogodki in ukrepi za zapadno bojišče

Angleški kralj Jurij VI. se je pripeljal 4. decembra na krovu angleškega rušilca v spremstvu častnikov generalnega štaba v Francijo. Kralj potuje na fronto, kjer bo pregledal postojanke, taborišča rezervnih čet in letalska oporišča. — V noči na 4. december ob polnoči so stopili v veljavo angleško-francoski ukrepi, po katerih bodo zavezniške vojne ladje zaplenile vse nemško izvozno blago. Zavezniški so dali nevtralnim državam zagotovilo, da jim bodo povrnili vso škodo, ki jim bo nastala radi poostrene pomorske zapore napram Nem-

čiji. — Radi pritiska zaveznikov na Nemce hoče Nemčija razširiti podmorniško in minsko vojno in obvestiti nevtralne države, da smatra razdaljo 15 milj od angleške obale kot angleško morje, katerega se lahko poslužijo nevtralci na svojo lastno odgovornost. Na nemško zahtevo se ladje nevtralnih držav ne bi smele ustaviti za pregled na poziv angleških ladij, temveč bi morale čakati, da jih angleške ladje napadejo. V nasprotnem primeru bi Nemčija napram nevtralcem izvajala pritisk. — Angleži so zopet uničili 4 nemške podmornice.

Rusko ljudstvo plačuje razširjanje brezbožništva

Ko so si sovjeti podjarmili vzhodni del Poljske, so takoj začeli z boljševizizacijo teh pokrajin. Bistveni del te boljševizacije je razširjanje brezbožništva. Saj sam rdeči papež tovariš Stalin vedno propoveduje načelo: »Pravi komunist je tisti, ki je brezbožnik. Boljševizem in vera sta med seboj nezdružljiva.« Zato se je po zasedbi Poljske takoj začela brezbožniška propaganda. Osrednji svet brezbožniškega pokreta v Rusiji je za kritje stroškov te pro-

pagande dovolil tri milijone rubljev. Ta denar prejema ruska brezbožniška organizacija od države, plača pa ga rusko ljudstvo. Ruski delavec, ki niti toliko ne zasluži, da bi se potrebno nahranil in pošteno oblekel, ruski kmečki človek, ki hodi sestradan in razcapan po bogati ruski zemlji, mora s svojimi žulji in s stradanjem plačati, da boljševiški voditelji širijo brezbožnost po svetu.

Koga hočete? — Ali Kristusa ali Barabo?

Na to Pilatovo vprašanje je izraelsko ljudstvo odgovorilo: Barabo! Toda, ali ni prav to ljudstvo klicalo nekaj dni prej Kristusu: Blagoslovljen, ki prihaja v imenu Gospodovem? Zakaj se je to ljudstvo tako izpremenilo? Nahujskali so ga! Med nje so šli razni podpihovavci in ljudje, ki so prejemale dobrote, ki so bili priča Kristusovih čudežev, so zaslepljeni pozabili na vse to, verjeli so hujskanju in izbrali Barabo namesto Kristusa.

Znova in znova se ponavlja to Pilatovo vprašanje pri posameznih narodih, da morajo izbirati: Koga hočete? Ali Kristusa ali Barabo? Narodi Evrope danes pripravljajo ta odgovor. Tudi naš narod ga bo moral znova izreči. Kdor se danes razgleda po Evropi, vidi, da Evropa ni le v borbi za to, da zmaga ta ali druga država, da vlada ta ali drugi veliki narod, pač pa je Evropa danes v tem položaju, da se bo odločila za Kristusa in krščanski družabni red, ali pa se bo odločila za Barabo: za rop, nasilje, poboj, umor, požig. Ali bodo uspeli hujskači boljševizma širom Evrope, ali bodo uspeli nasilneži, da se jih nareči ustrašijo in da njihovi laži verujejo ter zahtevajo Barabo? — Ne smejo! Ne bodo!

Tudi med nami Slovenci se je hujskanje naroda že pričelo, tudi med nami katoliškimi Slovenci so taki, ki bi mogli omahiniti, ako hujskanje boljševikov že v kali ne zatremo. Pristaši Barabe so otroci teme in ti naj bi bili modrejši kot otroci luči? Ti bi naj bili močnejši? Otvorili so boj proti Kristusu in zahtevajo Barabo, rni pa ta boj sprejmimo in postavimo Kristusa na čelo vsega našega delovanja in življenja in vsega družabnega reda. Ko sprejemamo boj za Kristusa, se pa moramo zavedati, da bomo zmagali le v tem primeru: v nas samih mora živeti Kristus! Vse naše življenje mora biti prežeto božje resnice in božje milosti!

Med nami mora vladati pravičnost. Pravičnost vsakemu stanu in vsakemu posamezniku, da more živeti človeka dostojno življenje. Med nami mora biti ljubezen! Pravičnost brez ljubezni je hladna.

Med nami mora biti disciplinirana složnost, ki bo družila vse naše sile, ne pa nesloga ali sebičnost, ki bi jih razbijala ali celo uničevala!

Tako pripravljani sprejemamo boj in kličemo: Kristusa hočemo! Kristus zmaguj!

Kam si položil položnico za »Slov. gospodar«?

Prav so storili tisti, ki so kar napisali letno naročnino 32 din ter jo že odposlali. Glej, da ne zamudiš!

Vojna

Zapadno bojišče

Novo nemško strelivo za topove

V par številkah smo že opisovali nove nemške magnetične mine, katere so povzročile na morju mnogo škode zaveznikom in raznim nevtralnimi državam. Po poročilu iz zapadnega kopnega bojišča so se poslužili Nemci 28. novembra prvič novih topovskih krogel, katere povzročajo

gost dim. Kakor hitro je dim pokrival francoske postojanke, so začeli streljati nemški oddelki na levo in desno krilo proti Francozom. Čim bolj se je zgoščal topovski dim, tem bližje so se skušali nemški naskakovalni oddelki približati francoskim glavnim črtam. Nemški napad je bil odbit ter zaduščen po srditih bojih s pomočjo strojnica.

Dogodki na morju

Prva pomorska bitka

Nad 16.000 tonska angleška pomožna križarka »Rawalpindi« je vršila nadzorno službo po Severnem morju v smeri proti otoku Island. Te križarke se je lotila nemška hitra vojna ladja »Deutschland« s še drugo ladjo. Angleži niso mogli uiti pred nemško premočjo, ker je bila njihova pomožna križarka mnogo slabše oborožena ter prepočasna. Prišlo je do prve manjše pomorske bitke v tej vojni na razdaljo 10 km. V teku pol ure so nemški težki topovi popolnoma razdejali angleško križarko, ki se je srdito branila, dokler ni bil njen zadnji top razbit in se je goreča ladja potopila. Izmed 300 častnikov in mornarjev z »Rawalpindija« jih je rešila neka angleška križarka 11, 30 pa druga nemška vojna ladja. Vsi ostali so bili ubiti na popolnoma razdejanem »Rawalpindiju«, ali pa so se utopili. Po tej prvi bitki, koje porazni izid je hudo zadel Angleže, so dobile angleške ladje nalog, da zasledujejo nemško križarko ter njeno tovarišico in ju potopijo.

Angleška pomožna križarka »Rawalpindi« je od začetka vojne deveta angleška vojna ladja, katero so potopili Nemci.

Poostrena zavezniška zapora

Naš list je že poročal, da so odgovorili Angleži in Francozi na potapljanje ladij s

pomočjo magnetičnih in prosto plavajočih min z znatno poostritvijo pomorske zapore. Dne 28. novembra je bila v Londonu sporazumno s Francijo objavljena kraljeva naredba o plenjenju nemškega izvoza, ki je stopila v veljavo 4. decembra.

Naredba določa, da mora vsaka trgovska ladja, ki pluje iz nemškega pristanišča (sem spadajo tudi od Nemcev zasedena poljska pristanišča) iztovoriti v zavezniškem pristanišču vse blago, katerega je naložila v nemški luki. Vsaka trgovska ladja, ki bo vozila iz nemškega pristanišča in bo izvažala blago in robo nemškega izdelka, spada pod naredbo stroge zapore. Nemško blago, ki bo iztovorjeno iz raznih ladij v zavezniška pristanišča, bo izročeno v shrambo predsedniku sodišča za vojno tihotapstvo. Blago bo ali zaplenjeno, zadržano ali prodano po navodilih sodišča za tihotapstvo. Zaplenjeno blago bo ostalo v zavezniških pristaniščih do konca vojne, v kolikor ne bo v nevarnosti, da se pokvari. Poseben svet bo po končani vojni sklepal o tem, komu naj pripade blago, oziroma izkupiček od njegove prodaje. Za nemško blago se bo smatral vsak proizvod, ki vsebuje 25% surovine iz Nemčije, ali če je nemški izdelek. Pri prevažanju iz nevtralnih držav se bo nadzorstvo pospešilo s potrdilom, iz katerega bo razvidno, kakšnega porekla je dotično blago.

Rusija napadla Finsko

Edina od štirih baltičskih držav si je upala komaj štirimilijonska Finska zoperstaviti neupravičenim ruskim zahtevam in s pripravljeno oboroženo silo zaklicati sovjetom: Tako daleč in ne dalje! Ker se je uprla pritlikava Finska ruskemu 180 milijonskemu orjaku, sovjete silno boli in bi radi to sramoto zabrisali na vsak način. Zato si je sovjetska vlada na celem in enostavno izmislila, da so finske oborožene sile na ozemlju med Finskim zalivom in Lagodskim jezerom (tam, kjer je sovjetska Rusija zahtevala, da se finska meja pomakne za 25 km proti severu — zaradi varnosti Leningrada) s topovi začele streljati na sovjetske obmejne straže. Padlo je na sovjetski strani skupno 13 mrtvih in ranjenih. Med ubitimi je en častnik in trije vojaki. Po tej izmišljotini, o kateri so Finci dokazali pred vsem svetom, da

je izvita iz trte, so obdolžili sovjeti finsko vlado, da je ona naročila obmejni spopad in mora radi tega umakniti svoje čete od meje. Finci so odgovorili, da se takoj umaknejo z meje z vojaštvom, ako storijo isto Rusi. Sovjetska vlada pa je poslala na finsko mejo znatna ojačenja, rusko brodovje v Finskem zalivu je prejelo povelje stroge pripravljenosti, sovjetske raz-

Kam si položil položnico za »Slov. gospodar«?

Prav so storili tisti, ki so kar napisali letno naročnino 32 din ter jo že odposlali. Glej, da ne zamudiš!

dijske postaje in časopisje se je zagnalo z ljuto besnostjo v nedolžno Finsko z zahtevo, da mora Rusija nastopiti z vsemi silami, da zaščiti ruske koristi napram finskemu »nasilju«.

Dne 28. novembra so šli sovjeti že tako daleč, da je ruski komisar za zunanje zadeve Molotov sporočil finski vladi, da sovjetska vlada odpoveduje Finski nenapadalno pogodbo.

Hladnokrvni Finci

Vodja finske obrambe maršal Manerheim je ob izbruhu zgoraj omenjenega spora potoval po Finski in je po vrnitvi v prestolnico Helsinki zvedel, česa je obdolženo finsko vojaštvo glede spopada z Rusi. Maršal pravi, da je od mesta, kjer bi se naj bili spoprijeli Finci ter Rusi, oddaljena finska poljska baterija 20 km, težki topovi pa 50 km. Razen tega so bili finski vojaki na dan obdolitve, da so streljali na Ruse, pri cerkvenem nauku, ki se je vršil ob vsej meji pod milim nebom.

V glavnem mestu Finske v Helsinkih je prevladovalo sredi minulega tedna prepričanje, da Rusijo, katero dogodki na Balkanu, kjer se je mislila usidрати s svojim vplivom, prehitvejo in hoče na podlagi izmišljenega obmejnega spora nasilno rešiti finsko vprašanje, da bi se zamogla nato posvetiti južnovzhodni Evropi, kjer jo že izpodrivajo druge velesile.

Tudi nemška vlada je podpirala v celoti sovjete v njihovi borbi proti Finski, ki je pa ohranila občudovanja vredno hladnokrvnost z izjavo, da je pripravljena na obrambo svojih mej ter pravic!

Finci se zanašajo v očigled ogromni ruski premoči na svoje naravne in vremenske prednosti. Sneg je za Fince to, kar so za Nizozemce poplave in za Angleže megla. Vojaštvo se je izredno razveselilo prvega snega. Finska vojska je organizirana tako, da lahko izrabi vse prednosti zasnježene pokrajine. Finske čete so sedaj belo oblečene in vsak vojak ima smuč. Pehota razpolaga tudi s posebnimi strojnimi, ki so izredno pripravne za borbo v snegu.

Rusija napadla Finsko brez vojne napovedi

Ruski komisar za zunanje zadeve Molotov je imel 29. novembra po radiu govor, v katerem je napovedal prekinitve diplomatskih stikov med Finsko ter Rusije in je obdolžil čisto po krivem ter izmišljeno Fince sovražnosti napram Rusom in predvsem pa ogrožanja Leningrada.

Ko je bilo razmerje med Finsko in Rusijo že skrajno napeto, so se ponudile ameriške Združene države kot posredovalec, a je ruska vlada odklonila posredovalno ponudbo Amerike.

Brez vojne napovedi je sovjetska Rusija 30. novembra dopoldne napadla Finsko s treh strani. Rusko topništvo je pripravilo vdor pehote na finsko ozemlje med Lagodga jezerom ter Finskim zalivom. Drugi napad ruske pehote je bil izvršen na seve-

Zemljevid k dogodkom na Finskem.

ru Ladoškega jezera pri mestu Snojaevi. Tretjega vpada so se lotili Rusi s tem, da so zasedle sovjetske čete na severu Ribičji polotok.

Istočasno s topništvo in pehoto je začela Rusija na Finsko napad tudi iz zraka. Ruski bombniki so metali 30. novembra ob desetih dopoldne na finsko prestolno mesto Helsinki zažigalne bombe, katere so povzročile na več krajih požare. Po bombardiranju prestolnice so opravila ruska bombna letala uničevalno delo nad mestoma Svebury ter Viborg in nad številnimi manjšimi obmejnimi naselji.

S pehoto ter letali se je lotilo Finske še sovjetsko brodovje, ki se je 30. novembra zjutraj že pojavilo pred pristaniščem glavnega mesta Helsinki in pred luko Hangö. Te bojne ladje sicer niso otvorile ognja iz svojih topov, pač pa je obstreljevalo finsko ozemlje trdnjavsko topništvo ruske pomorske trdnjave Kronštat.

Kratko označeni ruski napadi iz treh strani Fincev nikakor niso iznenadili, ampak je zadela ruska oborožena sila na popolno pripravljenost finskega naroda. Mala in junaška Finska ima za prijatelja ves kulturni svet. Italija gre v svojih simpatijah do Fincev in proti komunističnemu barbarstvu celo tako daleč, da že zbira prostovoljce, ki bodo šli na pomoč malemu finskemu narodu.

Mala Finska junaško odbila prve navale

Pod poveljstvom sovjetskega maršala Vorošilova se je lotila ruska vojska male Finske s 16 divizijami ter 1500 letali, med katerimi je 150 težkih bombnikov.

Kljub toliki premoči so junaški Finci s hrabrostjo, katero občuduje celi svet, zavrnil prve ruske navale in so uničili v prvih dveh dneh 25 ruskih letal, v Kareliji celi letalski polk, 36 tankov ter ujeli 800 vojakov.

Rusi so se maščevali za neuspehe s požigi obmejnih vasi in s potapljanjem malih ladij, s katerimi se prevažata finsko prebivalstvo z otokov na celino.

Sovjetsko vojno brodovje je 2. XII. nadaljevalo z obstreljevanjem finske luke Hangö. Finsko obalno topništvo je one-

mogočilo vsak poskus izkrcavanja sovjetskih čet.

Pač pa je finska obalna artilerija hudo poškodovala 8600 tonsko rusko križarko »Kirov« in potopila dva ruska rušilca.

Finska vojska je zopet zavzela mesto Petsamo ob Belem morju, katerega so zasedli Rusi 1. dec. Pri tem napadu je uspešno sodelovalo finsko letalstvo.

V finskih rudnikih za pridobivanje niklja, ki so čisto na severu države, je vse pripravljeno, da jih poženejo v zrak, preden bi jih zasedli Rusi.

Oni Finci, kateri se umikajo pred ruskim vdorom preko norveške meje, zažigajo svoje domove.

Ker bombardira rusko letalstvo brezobzirno finsko prestolnico Helsinki, je odredila finska vlada prisilno izpraznitev mesta.

Junaški Finci se uspešno borijo proti ruskim množicam z avtomatično ročno puško, s katero je oborožen vsak enajsti vojak, in to orožje kosi z istim učinkom kakor strojnica.

Rusi odklanjajo mirno poravnavo

Kakor smo že beležili, obsoja ruski pohod na Finsko ves svet.

Dasiravno izjavljajo Finci, da se bodo borili do zadnje kaplje krvi proti sovjetskemu napadalcu, pa še vedno upajo, da bo prišlo do pogajanj z Rusi in do mirne poravnave. Finska vlada, katera je uživala soglasno zaupnico parlamenta, je odstopila in je prevzela posle nova vlada pod predsedstvom Rikija. Zunanji minister v tej vladi je prejšnji finančni minister Tanner.

Sovjetski zunanji minister je odklonil pogajanja z novo finsko vlado.

Najbrž bo sklenil Molotov sporazume s komunistično vlado v zasedenem mestu Terijoki (blizu Leningrada), kjer so imenovali ruski sovjeti posebno komunistično vlado, kateri načeluje že leta 1919 iz Finske pobegli boljševiški voditelj Kusinen.

Iz raznih držav

V NAŠI DRŽAVI

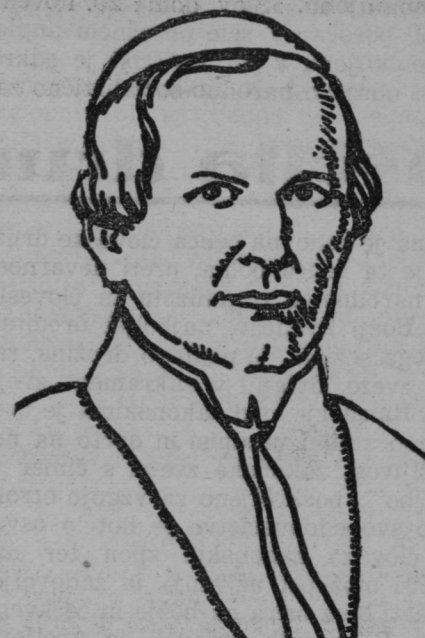
Slovesna blagoslovitev novega železniškega mosta preko Save v Zagrebu. Zadnje nedeljo je bil v Zagrebu slovesno blagoslovljen od nadškofa dr. Stepinca nov železniški most preko Save. Most je stal nad 59 milijonov din in je bil izdelan na domačih tleh. Slovesnosti se je udeležil predsednik vlade Cvetkovič z več ministri, podpredsednik vlade dr. Maček, hrvaški ban dr. Šubašič in kot odposlanec kralja general Nedeljkovič. Pred otvoritvijo je imel kratek nagovor g. prometni minister. Most je izročil prometu zastopnik kralja general Nedeljkovič. Koj po prvih svečanostih so predsednik vlade, podpredsednik dr. Maček in vsi odlični gostje stopili v vlak, ki je kot prvi peljal čez most. Predsednik vlade Cvetkovič je izjavil častnikarjem o tej prvi vožnji po novem mostu: »Lahko sporočite, da sta se predsednik vlade Dragiša Cvetkovič in dr. Maček na mostu poljubila, kar nam je najboljši dokaz, kako sta drug do drugega razpoložena.« Pomembna je še ob tej priliki iz-

java g. predsednika vlade, kako je navdušenje v Zagrebu ob otvoritvi novega mostu dokaz, da je ljudstvo sporazum sprejelo in da narod odobrava in sledi politiki sporazuma.

V DRUGIH DRŽAVAH

Obsodba voditelja komunistov na Francoskem. Kako je Francija z vso resnostjo obračunala s komunisti, je razvidno iz obsodbe, katera je zadela Mauricea Thoreza, voditelja prepovedane komunistične stranke. V Arasu je bil Thorez obsojen radi vojaškega begunstva v sedanji vojni dobi na šest let težke ječe, vse njegovo premoženje pa je zaplenjeno.

Slika sovjetske rdeče vojske. Oddelki rdeče vojske, ki so zasedli predele, katere je morala Estonska odstopiti Rusiji, so prišli na cilj vsi razcapani in pijani od špirita. Politični komisarji, ki so prideleni sovjetski vojski, so morali z biči vzdrževati red. Polovica vseh ruskih motornih vozil in tankov je obtičalo med potjo in niso prišli na določena jim mesta. Ruska

vojska je naredila na prebivalstvo zelo slab utis.

Odkrita zarota v južnoafriškem angleškem dominijonu. »Slov. dom« 29. novembra 1939 poroča: V zelo obsežnem angleškem dominijonu v južni Afriki je odkrila oblast obsežno narodno-socialistično za-

roto, katero so pripravljali tamkajšnji Nemci, ki so s pomočjo svojih oboroženih oddelkov hoteli izvesti prevrat in se polastiti oblasti. Oblasti so zaprle vse nemške voditelje iz južne Afrike. Pri tem so ugotovili, da so organizacijo za ta prevrat vodili člani nemškega poslaništva.

Zaščita družine

Družina je osnovna celica človeške družbe. Če je ta celica bolna, preti nevarnost vsemu narodnemu organizmu in človeški družbi. Božji Zveličar, najboljši ureditelj človeškega sožitja, je podlago družine, zakonsko zvezo, dvignil v zakrament svoje Cerkve. Razmerje med zakonskima je urejeno z moralnimi predpisi in oprto na nerazdružljivost zakonske zveze, s čimer je tudi najbolje poskrbljeno za vzgojo otrok. Lažnivo svobodomiselstvo je hotelo osvoboditi človeka zakonskih spon ter mu omogočiti možnost uživanja in zadovoljenja strasti brez ozira na božje in cerkvene postave. Po raznih državah je vpeljana lahkota zakonske ločitve, popolna razporka, svobodno sožitje med moškim in žensko itd. Med državami, ki imajo tako svobodomiselno ženitveno zakonodajo, je tudi Francija. Posledice razbitja družine pa so se kmalu pokazale ter postajajo vedno bolj očitne in občutne za francoski narod in državo. Število rojstev pada v Franciji od leta do leta. Če bo šla Francija tem potom naprej, gre v narodno smrt.

Sedanji ministrski predsednik Daladier, sicer svobodomislec po prepričanju, pa velik rodoljub, hoče Francijo na tej poti zastaviti. Francoska vlada je izdala poseben »Družinski zakonik«, ki stopi v veljavo z novim letom. Zakonik vsebuje stroga določila o zatiranju splava, trgovine z mami, alkoholizma in zlasti odredbe o družinskih dokladah v razmerju s številom otrok. Po določilih »Družinskega zakonika« dobi n. pr. družinski oče s šestimi otroki skupno 1500 frankov mesečnih doklad; prav tako so zmanjšane prenosne takse za družino s številnimi otroki. Glede kmečkih družin, zaradi katerih je bil celoten načrt spočetka zamišljen, skuša ves sistem določb doseči namen, da obdrži na posestvu one, ki se bodo znali ustavljati mikom in skušnjavam mesta. Mladi zakonski pari, ki se obvežejo, da ostanejo deset let na deželi, dobe posojilo v iznosu

5—20 tisoč frankov. Vsak otrok, ki pride na svet, oprosti svoje starše dela najetege posojila, tako da je posojilo, ki ga je dala država, poplačano z otroki. Kdo bo plačal te izdatke? Družine brez otrok, ločeni ali vdovci brez otrok in — kot je samo ob sebi razumljivo — samci, ki bodo morali brez izjeme plačevati »nadomestno družinsko takso«, ki jo lahko dvignejo na 20% dohodkov.

Razkroj družine radi nekrščanske zakonske morale in padanje rojstev dela mnogo skrbi ne samo francoskim, marveč tudi češkim rodoljubom. S tem velevažnim predmetom se je tudi pečal praški nadškof kardinal dr. Kaspar v posebnem pastirskem pismu vernikom. V tem pismu najprej pohvali težnje tistih odgovornih narodnih političnih činiteljev, ki se trudijo, da se popravijo pogoje prejšnjih let, ki so pustošile češko deželo. Potem nadaljuje: »Prav radi bomo podprli vsako akcijo, ki gre za tem ciljem. Toda obnova mora iti od korena, od vere in morale, ker Bog je tisti, ki je dal naravne zapovedi in ustanovo zakona in družine. Statistike nam odkrivajo stanje, nad katerim se je treba zamisliti. Že leta 1922 se je število ločitev zakonskih zvez dvignilo na 6187. Naslednja leta tudi ni nikdar padlo pod 5000.

Angleški ministrski predsednik N. Chamberlain s palico in brez običajnega dežnika

Leth-Ross, vodja angleške zapore napram Nemčiji

Kam si položil položnico za »Slov. gospodar«?

Prav so storili tisti, ki so kar napisali letno naročnino 32 din ter jo že odposlali. Glej, da ne zamudiš!

Katera še ni naročena na list »Kmečka žena«? Do Božiča naj se naroči, da nagrad ne zamudi! Žensko kolo in še šivalni stroj, pa 500 nagrad — oh, to bo boj! Za 20 din dobi pa vsaka leto celo list »Kmečka žena«! Zdaj na delo!

Hans Frank, guverner od Nemcev zasedene Poljske

Leta 1936 se je celo povzpelo na 8608. Udeležba Češke pri tem številu je za 50% večja kot ona Moravske. Z naraščanjem ločitev zakona je šlo vzporedno padanje rojstev. Število mrtvaških krst je v naši deželi večje kot število zibelk. Po podatkih statistike je leta 1937 umrlo 18 oseb na 1000, rodilo pa se jih je le 13 na 1000. Ako bo družina pri nas tako razpadala, bomo čez nekaj desetletij narod, ki umira.« Dobro pomnimo te besede zlasti mi Slovenci, ki smo številčno majhen narod! Če ne bodo slovenske družine takšne, kakršne morajo biti po krščanskih načelih, če ne bo v njih vladala krščanska morala, marveč strast in poželjivost, se otroci ne bodo smatrali več kot dar božji staršem in vsemu narodu, in potem se bo knjiga narodnega življenja zaprla za Slovence.

Finski vojak na dopustu pri svoji družini

Rdeči janičarji

Sovjetska vlada je v letošnjem poletju temeljito presedlala v svoji zunanji politiki. Prej je svojo politiko opirala na evropski zapad, se topila demokratičnih gesel ter sikala sovraštvo zoper razne in vse vrste fašizma, naj si ta nastopa v črni ali rjavi barvi. Sredi letošnjega leta pa se je naenkrat pridružila nasprotnikom demokratizma. To je storila ne toliko iz name-na, da zopet pridobi za Rusijo tiste postojanke, ki jih je ta država po krivdi komunistov zgubila v in po svetovni vojni, marveč v to svrhu, ki je njen končni namen: v razširjanje boljševizacije sveta in čim hitrejšo pripravo splošne komunistične revolucije po vseh državah. Dokaz za to je postopanje sovjetov v vseh pokrajinah, ki si jih je podjarmila v izvajanju svoje nove zunanje politike. Boljševizirana vzhodna Poljska govori dovolj jasno in glasno o končnih ciljih ruskega boljševizma.

Sovjeti pa imajo poleg svoje vlade še drugo ustanovo, ki z njo skušajo doseči svoj cilj v državah, ki so v nasprotnem političnem taboru. In to je Kominternina (komunistična internacionala). To je osrednja zveza vseh komunističnih organizacij na svetu, katera ima svoj sedež v Moskvi. To je druga fronta, katere se sovjeti poslužujejo, da prodrejo v posamezne države. Formacije te fronte po nekaterih državah so bile tako zvane ljudske fronte. Za kaj se ljudska fronta bori, je dokazala v Španiji, kjer je izzvala državljansko vojno. Dokazala je tudi v Franciji, katero je zadnja tri leta pred izbruhom sedanje vojne s svojim lažnim pacifizmom (miroljubnostjo), z razrednim hujskanjem in razdvajanjem ljudske množice zelo oslabil.

Komunistična internacionala vzgaja med posameznimi narodi rdeče janičarje, ki izdajajo lastni narod ter delujejo za njegovo pogubo. Take janičarje je kominternina vzgojila v Franciji. Francoski ministrski predsednik Daladier je v svojem govoru v parlamentu 30. novembra vso podlost teh ljudi tako-le označil: »Ali je mar potreb-

no, da bi vas spominjal na vse tisto, kar so govorili komunistični voditelji pred nekaj leti, pa tudi pred nekaj meseci, preden je Nemčija izzvala to vojno. In kako govore danes. Takrat so govorili proti Hitlerju in za Poljsko ter za svobodo francoske domovine. A danes odhajajo v nasprotni tabor. To odvratno izdajstvo ni prineslo sadov, ki se jih je Nemčija nadejala. Te izdajalce pa bomo preganjali do konca in brez milosti. Odpravili bomo to izdajstvo s silo zakona in v zavesti, da s tem izpolnjujemo svojo dolžnost do tistih, ki se bore in trpe. Tisti, ki pomagajo sovražniku, so izdajalci, pa naj se skrivajo pod kakršno koli krinko, zato nimajo pravice državljanstva med nami.«

Izdajalsko vlogo tudi igrajo komunisti na Finskem. V najtežjem času finske države so se dali od ruske boljševiške vojaške oblasti proglasiti kot posebna vlada

proti pravi narodni vladi finskega ljudstva. To so ljudje, ki so dosedaj vzdrževali na Finskem prepovedano in zato tajno organizacijo Kominterne.

To bodi memento tistim ljudem, ki so se tudi v naših krajih začeli navduševati za boljševiško politiko, češ da se je v naravnem razvoju razvila v nacionalno, v slovansko politiko. Boljševizmu je vsak nacionalizem tuj. Usoda Češkoslovaške in Poljske to spričujeta. Pred njegovimi očmi lebdi samo en cilj: razbiti na svetu sedanji politični in gospodarski red ter ga nadomestiti z boljševiško diktaturo. Kamor koli obrne boljševik svoj pogled, povsod ga spremlja ta njegova osnovna težnja. Tudi pri njegovih pogledih, ki jih obrača na evropski jugovzhod in posebej na Balkan. Diplomatična akcija hoče proti temu postaviti zid. Ne smemo pa pri tem puščati v nemar delovanja Kominterne, ki povsod pripravlja teren ter vzgaja in nabira rdeče janičarje.

*

Novice

Osebne vesti

Trije novi slovenski generali. Za generale v naši armadi so bili imenovani slovenski polkovniki: Metod Rakuša, Mirko Rajh in Franc Pogačar.

Nov finančni ravnatelj v Ljubljani. Za finančnega ravnatelja v Ljubljani je bil imenovan Josip Mozetič, višji finančni svetnik.

Nesreče

Smrtna žrtev prenapete vožnje z motorjem. Franc Ažnoh, 46 letni zidarski mojster in družinski oče v Prevaljah, se je peljal v noči od gostilne na Fari z motorjem. Na združitvi ceste od postaje z banovinsko cesto iz Guštanja Ažnoh ni mogel radi brzine zvoziti ovinka, vrglo ga je ob obzidje mosta, kjer je obležal s hudimi poškodbami na glavi ter v mlaki krvi. Hitro so mu priskočili na pomoč ter ga odpeljali v bolnišnico v Slovenjgradec. Kmalu po prepeljavi v bolnišnico je umrl.

Otrok padel v mlako na dvorišču in utonil. V Ženjaku pri Sv. Benediktu v Slov. goricah je 4 letni Stanko Portir na domačem dvorišču padel v 2 m globoko mlako in utonil.

Po nesreči obstrelil prijatelja. Franc Podplatnik iz Placerovcev pri Sv. Marjeti niže Ptuja je razkazoval prijatelju Viktorju Ozmeču samokres. Orožje se je vsled neprevidnega ravnanja nenadoma sprožilo in krogla je zadela Ozmeča v desno roko.

Lokomotiva smrtno povozila železničarja. Na železniški postaji v Poljčanah je hotel 51 letni železničar Valentin Prešern zadnji petek zvečer preko tira do trafike. Že je bil skoro na cilju, ko je privozila loko-

motiva osebnega vlaka, ga zagrabila in smrtno povozila.

Podlegel posledicam prometne nesreče. Emila Koprivnikarja, mizarskega mojstra v Litiji, je povozil v Ljubljani neki motociklist. Povoženi je dobil pri padcu tako hude poškodbe, da jim je podlegel v ljubljanski bolnišnici.

Mladenka padla pod vlak in obležala mrtva. Med Verdrom in Logatcem je naletel železniški čuvaj tik ob tiru na razmesarjeno žensko truplo. Orožniška patrolja je spoznala v žrtvi nesreče 25 letno Danico Kovačevičevo, ki je bila zaposlena v Šumijevi tovarni v Ljubljani. Kovačevičeva

Pri zlati žili, bolečinah v križu, zastoju krvotoka jeter in nezadostnem izločevanju iz želodca, nastalih zaradi zapeke, se dosežejo vedno odlični uspehi z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo. Bolniki radi jemljejo preizkušeno »Franz-Josefovo« grenko vodo in jo dobro preneso tudi pri večkratni porabi.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

Nemški vojak išče na kopnem med francosko Maginotovo in nemško Siegfriedovo obrambno črto položene mine

Kam si položil položnico za »Slov. gospodar«?

Prav so storili tisti, ki so kar napisali letno naročnino 32 din ter jo že odposlali. Glej, da ne zamudiš!

Nemški pionir ugonablja francoske mine med Siegfriedovo in Maginotovo obrambno črto

„Nedelji“ za novo leto!

Dvanajsto leto začenja »Nedelja«. Ni več neznan list. V tisočih gre v naše družine, tudi tja, posebno še tja, kamor sicer ne pride noben drug glas o Bogu, o veri, o večnem življenju, pa tudi o pravem zemeljskem življenju.

Bolniki po domovih in bolnišnicah, delavci po tovarnah, rudarji po jamah, železničarji na vlakih in progah, delavci v gozdovih in kamnolomih pa tudi naši kmečki ljudje hrepenijo po »Nedelji«, ker jim kljub njihovem delu napravlja prijetno nedeljo, ko jim govori o Bogu.

Na stotine imamo domačih misijonarjev in misijonark, ki z »Nedeljo« izpreobračajo družine, kjer ni bilo več božjega duha in življenja. Nešteto imamo takih, ki za druge družine, ki so »Nedelje« potrebne, isto naročijo in s tem storijo najboljše dobro delo. In zopet pride sreča, zadovoljnost in božji blagoslov k hiši in v družino! Ali imate tudi vi kako družino, ki ste jo morda dolžni osrečiti na tak način?

»Nedelji« želimo za novo leto:

1. Vsi dosedanji naročniki naj ji ostanejo zvesti.

2. Vsak dosedanji naj pridobi vsaj enega novega naročnika.

3. Za vsako družino, kjer bi bilo naravnost rešilno, ako bi čitela versko čtivo, naj bi se našel misijonar ali misijonarka, ki bi plačala za njo letno naročnino.

Naročnina »Nedelje« velja za celo leto 24 din, za pol leta 12 din. Izhaja pa vsak teden na 16 straneh.

je padla na odprti progi iz nepojasnjene vzroka iz vlaka, ki jo je smrtno razmesaril.

Radi neprevidnosti ob obe roki. 19 letni Franc Žugelj, sin posestnika v Zilju pri Vinici, je dobil nekje dinamitno patrono, ka-

kršno rabijo za razstreljevanje v kamnolomih. Fant je iz neprevidnosti patrono vžgal in eksplozija mu je tako hudo poškodovala obe roki, da so mu ju morali odrezati v bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu.

Nepojasnjena eksplozija soda. Franc Globavs, posestnik na Dol. Brezovici pri št. Jerneju na Dolenjskem, je za svojega soseda hotel obiliti z gorkim parafinom sod. Ko je sod že nekoliko obilil, je iz nepojasnjene vzroka eksplodiral in pri tej nesreči je bil Globavs ob obe nogi. Kako je prišlo do nenavadne nesreče, je še uganaka, ker je bila voha na sodu odprta že tri mesece, v sodu ni bilo plinov in tudi blizu ni bilo ognja.

Otrok smrtno podsut. Pri Mlinarjevih v Cerknici ob Cerkniskem jezeru so pripeljali na dvorišče voz žamanja. Da bi si prihranili razkladanje, so voz enostavno preobrnil. Po neprevidnosti in nesreči je prišla pod kup žamanja dveletna Mlinarjeva hčerkica, katero so izkopali že mrtvo.

POZARI

V Vinarjah za Tremi ribniki v okolici Maribora je uničil ogenj 50.000 din vredno stanovanjsko hišo posestniku špinglerju. Na pomoč pribrzeli gasilci so obvarovali poleg hiše stoječe gospodarsko poslopje.

Pri Vinku Sagadinu v Sesterzah pri Majšpergu se je igral na skednju z vžgalicami sedemletni deček in zanetil ogenj, ki je uničil gospodarsko poslopje s pridelki in raznim orodjem. Rešili so le stanovanjsko poslopje. Škoda ni krita z zavarovalnino.

V Noršincih na Murskem polju je začel na večer goriti velik in slamo krit skedenj posestnika Zemljiča. Ker je bila lesena stavba takoj v plamenih, so se omejili gasilci na obrambo sosednjih poslopij. Pri gašenju in reševanju voza iz gorečega skednja se je sesulo ostrešje na želarja Marka Lipšo, ki je dobil hude opekline po glavi in telesu. Omejeni požar je v teku enega meseca že tretji na Murskem polju in dokaz, da je požigalčeva roka na delu. V Ključarovcih so na-

šli celo pismo, v katerem oznanja neznan požigalec, da bo požgal polovico Ključarovec in Lukovec ter še razne hiše po drugih vaseh.

Razne novice

Nad 80 let star splavar. Pri Sv. Vidu pri Vuzenici živi in se veseli zdravja ter duševne čistosti 81 letni Franc Pušnik, po domače Žmavc. Pušnik že vozi po Dravi 62 let splave in je bil 34 let splavarski mojster.

Spremembe v avtobusnem prometu Mestnih podjetij Maribor. Radi izrednih razmer so bila Mestna podjetja Maribor primorana odrediti s 1. decembrom v avtobusnem prometu sledeče spremembe: 1. Na progi Maribor—Sv. Peter se ustavi promet do preklica; potniki na tej progi se lahko poslužujejo avtobusov na progi Maribor—Ljutomer. — 2. Na progi Maribor—Pekre—Limbuš odpadejo vožnje ob sobotah iz Maribora ob 15 in s povratkom iz Limbuša ob 15.30, ob nedeljah in cerkvenih praznikih pa ob 10 in 13 iz Maribora ter s povratkom iz Limbuša ob 10.30 in 13.30. Vse ostale vožnje na tej progi ostanejo po veljavnem voznom redu. — 3. Na progi Maribor—Celje se izenači voznina z voznimi cenami na ostalih progah avtobusnega prometa; spremembe so malenkostne in ne tičejo vseh postaj. — 4. Na mestnih progah se ukinejo prestopne vozovnice in zjutranji dinarski cenik; cena mesečnih legitimacijam se zviša za 25 din, oziroma 50 din.

Prodajalcem božičnih drevesc. Mestno poglavarstvo v Mariboru opozarja prodajalce božičnih drevesc na banovinsko naredbo glede gospodarjenja z nedoraslimi gozdi, glasom katere se mora vsak prodajalec, ki pripelje na trg božična drevesca, izkazati s predpisanim izvornim potrdilom. Ta potrdila izdajajo občinski uradi tiste občine, na območju katere so bila posekana drevesca, ter je za potrdilo predpisan potreben obrazec. Tržni organi bodo v smislu točke 4. prvo gori navedene naredbe brezizjemno zaplenili božična drevesca, če bi se prodajalec ne mogel izkazati z izvornim potrdilom, vrhu tega pa uvedli proti kršiteljem tega razglasa kazensko postopanje.

Opozerilo in vabilo sorodnikom bivših borcev, ki so v letih 1918—1920 na Koroškem, Štajerskem, v Prekmurju ali Medjimurju padli, ali ki so že umrli. Pravilnik k ukazu kraljevih namestnikov, s katerim je bila ustanovljena spominska kolajna na boje ob severni meji pred 20 leti, določa, da se te kolajne priznajo tudi tedaj padlim in drugim medtem že umrlim borcem, izroča pa se na pismeno prijavo njihovim sorodnikom. Zato prosimo, naj sorodniki pošljejo nekolikovano prijavo

Strahovi v čuvajnici številka 93

»Prav sem imel, ko sem hotel staviti, da vas bodo poslali v čuvajnico številka 93, in sicer brez kakega pojasnila. Da, da — prav tako postopajo z vami kakor so z menoj. Mene so proglasili za strahopetca in mi za polovico znižali plačo... In kako so postopali s Simonom, rdečelascem, ko se je zgodila nesreča!«

»Kaka nesreča?«

Morton se je začudil.

»Ali niste slišali o grozni nesreči, ki se je zgodila pri čuvajnici številka 93?«

Maps je odkimal.

»Grozna nesreča! Osemdeset mrtvih! Sicer pa boste slišali o njej, preden boste končali službo v čuvajnici številka 93.«

Maps se je ustavil in zgrabil Mortona za roko.

»O čem govorite? Povejte mi resnico! Rad bi vedel, pri čem sem.«

»Prav, vse vam bom povedal, ker gre za življenje in smrt... Toda obljubite mi, da boste molčali!«

»Nisem čvekavo ženšče!« je samozavestno odgovoril Maps.

Morton je potegnil Mapsa v stransko ulico.

»Pred šestimi leti je bilo. Žena državnega predsednika je v Floridi zbolela. Mož jo je hotel obiskati. Da bi bil hitreje tam, se je peljal s posebnim vlakom. Iz nasprotne smeri je prihajal redni vlak. Oba vlaka bi se morala križati v Dawsonu. Simon, ki je vršil službo v čuvajnici številka 93, je dobil naročilo, naj o tem obvesti postajo. Obvestilo je postaja prejela že po odhodu rednega vlaka. Tako sta si oba vlaka drvela nasproti s polno paro. Na ovinku blizu čuvajnice številka 93 sta trčila... Med razbitinami vozov je osemdeset potnikov našlo smrt. Sledila je preiskava. Simona so obsodili na večletno ječo, čeprav se je zaklinjal, da ni ničesar zakrivil, ker je obvestilo takoj odposlal, razen tega pa je rednemu vlaku, ki je prvi prišel pred čuvajnico, dajal znak, naj se ustavi. Strojevodja Bob, ki se je po srečnem naključju rešil, pa je prisegel, da ni videl niti Simona niti kakih znakov. Komisija mu je verjela in ga kaznovala samo s tem, da je prišel na tovarne vlake... Jaz pa sem izgubil polovico plače, čeprav nisem nič zagrešil... In vas zdaj pošljejo v to zapuščeno čuvajnico, ne da bi vam dali kaka pojasnila!«

»Gospod Morton, nesreča je bila res velika, toda ne uvidim, da bi bila v zvezi z mojo službo.«

Ranjenec se je pomilovalno nasmehnil.

»Tako! Vas torej ne vznemirja, da boste morali samotariti na robu močvirja, ki je požrlo razbite vozove in osemdeset ljudi?«

Kino v vlaku

Dansko ljudstvo ljubi zabavo in dobre domisleke ter je nemalo ponosno na novost, ki so jo uvedli na danskih železnicah. Ta novost je vagon s kinematografsko dvorano, kjer se predvajajo filmi med železniško vožnjo. Očividci poročajo, da danski kino na kolesih znatno prekaša celo tovrstne ameriške naprave. Potniki, ki prihajajo iz inozemstva, se zdaj že na poti v prestonico lahko seznanijo z znamenitostmi Kodanija, seveda le tedaj, če se jim bolj ljubi slediti prizorom na platnu kakor gledati skozi okno.

*

Kako dolgo vzdržimo brez vode?

Na vseučilišču v Michiganu v Ameriki je dr. Frederik Collier delal poskuse, da bi ugotovil,

— po možnosti z navedbo znanih jim podatkov (kakor n. pr. rojstnega datuma ali vsaj rojstne letnice, rojstnega kraja in domovinske občine, tedanje njegove vojaške edinice, vojaškega čina, dneva in kraja smrti, kje je pokopan, imena predpostavljenih starešin, nekaterih tovarišev itd.) — vsaj do konca leta 1939 glavnemu odboru Legije koroških borcev v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje 7/I. Iz prijave mora biti razviden natančen naslov in sorodstveni odnos (n. pr. oče, mati, brat, sestra, stric, sestrična itd.) dotičnega, ki vlaga prijavo. Gornje podatke potrebujemo tudi za seznam padlih borcev, ki bo objavljen na čelu nameravane »Spominske knjige o bojih na severni meji«, posvečene njihovem spomenu. Če je pokojnik zapustil iz tedanje dobe kake vojaške fotografije ali vojaške beležke ali celo dnevnik, izvolite to poslati semkaj v pregled proti vrnitvi. Morebitne originalne tedanje vojaške dokumente pokojnika preprišite doslovno in prepis priložite prijavi, originalno listino pa dobro shranite.

Obžalovanja vredni slučaji

Požigalec iz strasti prijet. Od prevrata se je močno razpasla požigalna strast, ki je oškodovala Slovenijo za težke milijone. Tu in tam uspe oblasti, da izsledijo požigalsko roko in ji z zaporom vsaj nekaj časa onemogoči peklensko zlobno delo. Najhujša šiba za prebivalstvo pa so požigalci iz strasti, katerih je bilo že nekaj prijetih ter razkrinkanih. V zadnjih dneh so aretirali orožniki iz Slov. Bistrice 35 letnega hlapca Franca Koradžija, ki je priznal 21 požigov iz strasti. Koradžija je doma s Huma ob Sotli in ima na vesti požig iz strasti že z dvanajstim letom. Pri požarih, katere je podtaknil po Slov. Bistrici in okolici, je bil eden prvih, ki se je pojavil pri gorečih poslopjih in pomagal gasiti. Koradžija je priznal požig župnijskega kozolca v Slov. Bistrici julija meseca, požig mlina in žage posestnika Antona Korošca iz Lukanje vasi in požig pri posestniku Javorniku v Lukanji vasi. Orožniki so prepričani, da je zloba iz strasti povzročitelj nepojasnjenih požarov okrog Pragerskega, Cirkovc, Laporja ter Črešnjevca. Zločinca vodijo orožniki na mesta požigov, katere opisuje z vso natančnostjo in pripoveduje, kako si je za vsako požigalno zlo

VELIKA
BLASNKOVA
PRATIKA
je izšla
1940

napravil natančen načrt, da bi ga ne prijeli ter izročili roki pravice.

Žrtve strelav iz podivjanosti. V Veliki Zimici pri Sv. Barbari v Slov. goricah je prišlo pred Dvoršakovo gostilno do streljanja iz samokresov. Iz podivjanosti, katero je še podžgal preobilni alkohol, sta oddala dva fanta kar 40 strelav. Žrtve številnih krogel so postali: 25 letni kovaški pomočnik Viktor Ploj iz Selc pri št. Rupertu je dobil kroglo v glavo, ki mu je pa na srečo obtičala za kožo ob sencih, 28 letni viničarski sin Jakob Červek iz Žikarc pri Koreni je zadet skozi pljuča, tretji žrtvi pa je preluknjala krogla roko. Ploj je prišel sam v mariborsko bolnišnico, Červeka pa so pripeljali.

Žrtvi preobilne pijače oddani v ptujsko bolnišnico. Šeruga Anton, 20 letni posestniški sin iz Ljubstave pri Sv. Vidu pri Ptujju je bil na gostiji. Ponoči se je zbrala pred gostovanjsko hišo gruča pijanih prežarjev. Med petjem in dobro voljo pa je prišlo do prepira, iz katerega so se razvila resna obračunavanja z noži. Šmigoc Vincenc, posestniški sin iz Ljubstave, je omenjenega Šerugo trikrat zabodel v vrat. S smrtno nevarnimi poškodbami so ga pre-

Kam si položil položnico za »Slov. gospodar«?

Prav so storili tisti, ki so kar napisali letno naročnino 32 din ter jo že odposlali. Glej, da ne zamudiš!

peljali v ptujsko bolnišnico. — Obrnan Konrad, 18 letni posestniški sin iz Budine pri Ptujju, je bil namenjen v krčmo pit z neko družbo fantov. Na poti v Spuhljo pa ga je napadel Janžekovič Franc, posestniški sin iz Spuhlje. Z nožem mu je zadal zaboljaj v pleča. Zdravi se v ptujski bolnišnici.

Vlom v pekarno. V noči je bilo od neznancev vlomljeno na Pragerskem v pekarno Janka Kmeteca. Vlomilec je izrezal z diamantom šipo, vzel ključ ter odklenil. Odnesele je peciva za 400 din ter nekaj dinarjev iz blagajne, katero je Kmetec zvečer na srečo izpraznil.

Usodepolna zamenjava. Na Grabonoškem vrhu pri Sv. Antonu v Slov. goricah se je zbralo ob priliki žganjekuhe več fantov. Med Francem Kokolom in bratom Antonom in Vinkom Kocmut je prišlo do prepira. Kokol se je oborožil s sekiro in se je postavil v veži na prežo, da bi obračunal z enim od Kocmutov. Kmalu se je pojavila na pragu postava in Kokol jo je zadel z urezi sekire na čelu in ji prebil lobanjo. Napadalec je pobil pri slabi mesečini mesto Kokola svojega prijatelja, 28 letnega Franca Nedoga, katerega so spravili v nevarnem stanju v mariborsko bolnišnico.

Že dvakrat pobegnil iz kaznilnice. Alojz Slokan iz Žerovincev pri Ljutomeru je prestajala 11 letno ječo v Lepoglavi na Hrvaškem. Odslužil je že 8 let. Prvič je pobegnil iz kaznilnice letos 20. julija, a so ga že tretji dan prijeli in prignali v kaznilnico. Proti koncu oktobra mu je uspel ponovni pobeg. Napotil se je na svobodi k tovarišem, s katerimi je bil skupno zaprt in ti so ga oskrbeli z obleko in so mu šli v vsem na roko. Po raznih blodnjah se je Slokan slednjič zatekel v Sovjak. Tam se je nastanil pri neki ženski, kjer so ga te dni izsledili orožniki pod posteljo. Z beguncem vred so zaplenili žandarji celo zalogo zločinčevega orožja ter vlomilskega orodja. Slokan je bil sedaj zopet oddan kazniški upravi v Lepoglavi.

kako dolgo lahko živi človek brez vode. Pokazalo se je, da sme znati izguba vode, ki nastopi z žejo, samo šest odstotkov telesne vode, kajti potem se pokažejo bolezenski pojavi. Človek, ki tehta 70 kg, bi mogel brez bistvenih motenj izgubiti torej štiri kilograme, oziroma štiri litre vode. Toliko vode bi izgubil po dveh, treh dneh žeje, po tem času bi mu postal jezik usnat, koža vroča in suha, oči bi se mu vdrle. Začelo bi se muke polno umiranje od žeje. Ker izhlapeva voda skozi kožo in pljuča, potrebuje navaden človek dnevno najmanj 2000 kubičnih centimetrov vode. Dr. Collier je hotel s temi poskusi dognati, koliko vode mora dobiti bolnik po kakšni operaciji.

»Aha, zdaj razumem, kaj hočete povedati!« je vzkliknil Maps. »Zato so me gospodje vprašali, ali se bojim strahov?«

»Da, da, vprašanje je lahko... Strahovi... Gospodje vzamejo vse za šalo... Položaj pa je resen. Čuvajnica številka 93 je nekaj skrivnostnega. Le vprašajte katerega koli čuvaja, ki je bil tam: vsi so se trudili, da so čimprej prišli od tam. Ko ravnateljstvo ni uslišalo Forreyeve prošnje, da bi ga premetilo, je raje pustil službo... Verujte mi, da tam ni vse v redu! O sebi vam lahko povem, da sem hotel vzdržati in sem vzdržal, a ravno danes teden bi skoraj plačal z življenjem... Ko se je zvečerilo, sem zaprl vrata in okna kakor običajno. Legel sem in kmalu zaspal. Nenadoma sem se zbudil. Zdelo se mi je, da mi nekaj zakriva oči ter me pritiska k tlom...«

»In kaj je bilo to?«

»Ko bi vedel! Ne vem, kdo je bil pri meni, a kak potepuh ni mogel biti... Tako sem bil zvezan, da se nisem mogel premakniti, in sicer s tisto vrvjo, ki je običajno ležala pod posteljo... Obraz sem imel pokrit z odejo. Kdo je bil pri meni, ne vem. In kako je odšel iz hiše, tudi ne vem, ker so bila vrata in okna zaprta ko prej... Sramota, da vam v pisarni o tej stvari niso nič povedali. Najbrž so se bali, da ne bi sprejeli službe.«

»Čudna stvar!« je zamrmral Maps. »In kako ste se rešili?«

»Ko sem tako ležal, na pol mrtev od strahu, sem zaslišal brzovjavni aparat. Prisluhnil sem. S postaje

so mi naročali, naj ustavim tovorni vlak in ga speljem na stranski tir, da bo osebni vlak mogel mimo. Vrv je bila k sreči zelo debela in tako sem si brez težave osvobodil roko. Potem sem še hitro rešil noge. Iz daljave se je že slišal ropot tovornega vlaka. Tekel sem iz čuvajnice. Ker že nisem imel časa, da bi dal pravilne znake, sem se postavil na tračnice in s svetilko mahal...«

»Ali ne slutite, kdo vas je zvezal?«

»Ne... Toda to še ni vse... Naslednji dve noči sta bili mirni, a jaz nisem mogel spati. V petek pa sem bil tako izčrpan, da sem zaspal. Zvečer sem seveda vse dobro zaprl. Kaj se je zgodilo ponoči, ne vem. Zavedel sem se naslednjega dne, ko so me zbudili sprevozniki osebnega vlaka. Ker me namreč niso našli na službenem prostoru, so vdrli v čuvajnico. Našli so me v postelji — zvezanega, z globoko rano na glavi in z zmečkanimi prsti na desni roki... Ravnatelj me je proglasil za bedaka, ko sem mu povedal svojo zgodbo, in ko sem zahteval, naj izčistijo močvirje, so gospodje odkimavali, češ, da bi to zahtevalo mnogo denarja...«

»Hvala lepa za pojasnila. Službo bom vkljub temu nastopil. Sicer pa jaz ne verujem v strahove...«

»Storite kar hočete! Jaz sem vam vse povedal, da mi pozneje ne boste mogli nič očitati.«

»O, ne! Če bom kdaj moral komu kaj očitati, bom očitil samokresu, ki ga bom takoj kupil.«

(Dalje sledi)

Slovenska Krajina

Tako pa ne smete! Neki ljubljanski list je prinesel daljši članek o našem sezonskem delavstvu. Ne vem, ali je res to izvleček iz poročila nekega očividca, ali pa je mnenje dopisnika tega lista. Tako se ne bi smelo poročati. Tam se med drugim tudi poroča, da naši delavci gredo samo radi tega tja na delo, da lahko tam spijo pri dekletih, oziroma pri fantih. To je grda kleveta in nikakor ne drži. Tako poročanje je vredno vse obsodbe. Bil sem sam med temi delavci dvakrat in bi kaj takega lahko trdil le, če bi hotel povedati kaj neresničnega. Vedno bolj se nam dozdeva, da Prekmurca lahko razume le Prekmurec. Taka poročila čitajo širom naše domovine in si kaj čudno sodbo delajo o nas. Če je to že res bilo v poročilu, pa kaj takega ni treba vlačiti v časopisje. Tudi je smešna trditev, da Prekmurci ne jedo koruznih žgancev. Tako poročanje daje le spričevalo, da prav nič ne poznate našega ljudstva.

Naše železnice. Kakor je vsem znano, je tudi na progi Sobotā—Hodoš ukinjen en par vlaka. Sedaj pozimi, ko bi ga res potrebovali, so nam ga pa odvzeli. Poleti se vozimo s kolesi in veliko naših ljudi je v tujini, zdaj so se vrnili in s kolesi ni mogoče voziti in bi res bili vsi hvaležni železniškemu ravnateljstvu, če bi nam dalo v zimskem času še tretji vlak s prim. voznim redom. Zadnje sredo sta šla v Sobotu ob sedmih le dva vagona in v teh dveh vagonih je moralo 70 ljudi stati! Tudi ne razumemo, zakaj prihaja vlak v Sobotu že ob sedmih. Ljudje morajo v mrazu po cestah postajati, da se odpro uradi, ali pa iti v gostilne.

Izpred sodišča

Obsodba nepoštene deklet. Pri posestniku Šlambergerju v Zrkovcah pri Mariboru je služila nekaj let za dekle 25 letna G. Majhenič. Imenovana je oškodovala gospodarja v teku parletne službe s počasno krajo za 7000 din. Njene tatvine so odkrili letos, ko je poslala nekega fanta v krčmo s tisočakom po liter vina. Zadeva je prišla na ušesa gospodarju, ki je obvestil orožnike. Orožniki so Majheničovo hitro razkrinkali kot tatvico in je bila v Mariboru v minulem tednu obsojena na pet mesecev strogega zapora.

Mladi Alzačanki v razgovoru s francoskim vojakom iz Afrike

Murska Sobota. Duhovščina naše dekanije je imela nedavno sestanek. Na tem sestanku se je razvila debata tudi o našem sezonskem delavstvu in predvsem o Rafaelovi družbi in o Zvezi poljedelskih delavcev v Soboti. G. kaplan škraiban kot zastopnik ZPD je odločno zanikal, da bi imela ta zveza kak namen proti Rafaelovi družbi v Črensovcih, da je to strokovna delavska organizacija, dočim o Rafaelovi družbi tega menda

Celoletni naročniki, pozor!

Celoletnim naročnikom nudi letos »Slovenski gospodar« sledeče ugodnosti:

1. Požarno zavarovanje.

Vsak celoleten naročnik, ki plača v smislu pravilnika, ima zavarovano svojo hišo, v katero »Slov. gospodar« prihaja, v primeru požarne nesreče za 1000 din. Za to zavarovanje ne plačuje ničesar, samo naročnino mora plačati celoletno tako, da ima plačano do konca leta 1940.

2. Nagradno žrebanje — glavni dobitek 5000 din,

nad 500 lepih dobitkov v kmetijskih in drugih potrebščinah in povrhu še nagrada v gotovini — glavna 5000 din — prirejamo zaradi tega, da napravimo celoletnim naročnikom, starim in novim, malo novoletnega pričakovanja in veselja!

3. Dvojna priloga!

»Kmečko delo« se je pri naših naročnikih tako priljubilo, da ga bomo obdržali tudi v bodoče. Poleg tega bomo pa imeli še mesečno prilogo, ki nam bo v besedi in sliki razkazovala naše lepe domače kraje in ljudi.

Naročajte »Slov. gospodarja«, plačajte celoletno naročnino 32 din!

nihče ne bo trdil. Ni se še zgodilo, da bi ta zveza posegla v delokrog Rafaelove družbe. Omenim naj, da so bili vsi gg. duhovniki istega mnenja, le nekaj ljudi je pri nas v Prekmurju, ki govorijo in hočejo drugače. Dognalo se je, da lahko obstojata obe organizaciji, saj imajo tudi po ostali Sloveniji Rafaelove družbe in delavske organizacije.

Murska Sobota. Banska uprava namerava v decembru prirediti pri nas knjigovodski tečaj za obrtnike in pomočnike. Kdor se zanima za ta tečaj, naj se prijavi pri združenju obrtnikov od 11 do 12 vsak dan. — V četrtek, 23. novembra, se je vrnil večji transport naših delavcev iz Nemčije. Kakor delavci sami pripovedujejo, so bili v Mariboru letos prijetno presenečeni, ker so lahko dovolj ugodno (po 13.30 din) menjali marke in jih je delegat izseljenskega komisariata povabil na toplo in ukusno večerjo, s katero so bili prav zadovoljni. Transporti se bodo sedaj redno vračali tja do Božiča.

Vse različne tiskovine

naročajte v
Tiskarni sv. Cirila — Maribor

Murska Sobota. Prejšnji petek ponoči je na doslej nepojasnjen način začelo greti v lokalu Nabavljalne zadruge različno blago. Požar so uslužbenci opazili šele v soboto zjutraj, ko so prišli v službo. Škode je 15.000 din.

Rakičan. Prejšnjo nedeljo okrog ene popoldne je na pristavi p. d. Jezere začelo greti gospodarsko poslopje veleposestnice grofice Walsee. V kuhinji za svinje so se vneli koruzni storži. Ogenj se je razširil na ostale gospodarske objekte, s katerimi je zgorelo tudi več vagonov sena. K sreči so uslužbenci požar pravočasno opazili in so iz gorečega hleva rešili nad 35 glav živine. Gasilec je bilo gašenje radi pomanjkanja vode zelo otežkočeno, poleg tega je pa še razsajal močan veter. Vendar so ogenj omejili. Škoda je zelo velika, je pa deloma krita z zavarovalnino.

Sv. Sebeščan. Naše Prosvetno društvo se pripravlja za delo v zimskih mesecih. V Farnem domu bomo imeli vsak drugi teden predavanje. V domu bodo na razpolago vsi naši mesečni listi in tedniki ter »Slovenec«. Tam bo na razpolago okrog 350 lepih novejših knjig, ki jih je društvo nabavilo, največ pa jih je daroval domači g. župnik. Vsako nedeljo bo v domu pel tudi radio, na razpolago bodo različne igre, kot šah in drugo. Za društvo so na razpolago trije prostori. V Domu se bo kurilo, da bodo lahko v njem naši ljudje počakali tudi večernice. Imeli bomo na razpolago tudi skioptičen aparat.

Sv. Sebeščan. Slikanje v naši cerkvi je končano. Slikala sta g. profesor Jakob Karel in soboslikar g. Cmerekar iz Veržeja. Svojo nalogo sta izvršila v splošno zadovoljstvo. G. Jakob je naslikal le štiri slike in to v velikosti 4×3 m. Podobe so v naravni velikosti. Slike kažejo Jezusa kot prijatelja otrok, sv. Rafaela kot spremljevalca naših izseljencev, sv. Cirila in Metoda kot misijonarja v naši deželi in Jezusa pri zadnji večerji. G. Jakob je naš domačin iz Lipovec in sedaj profesor na gimnaziji v Soboti. Te slike so prvo njegovo delo v cerkvi. G. Jakobu se je posrečilo, da je združil v slikah umetnost in ljudski okus. Posebno je pomembna slika sv. Rafaela in naših izseljencev, ki bo še dolga desetletja kazala naš sedanji največji problem, to je izseljenstvo. Od vseh štirih slik imamo tudi fotografije, ki se dobijo po pet dinarjev komad. Res, vsak je zadovoljen z ornamentiko in liturgičnimi znaki, ki jih je naslikal g. Cmerekar. Lahko trdimo, da je sedaj naša cerkva daleč na okrog najlepša. Stroški za slikanje se krijejo iz prostovoljnih prispevkov.

Od Francozov ulovljeni nemški propagandni balonček z govorom kanclerja Hitlerja

Dolina. Naše dolgoletne želje so se končno uresničile. Z lastnimi prispevki smo si zgradili lepo kapelico, ki je bila 19. novembra blagoslovljena. Blagoslovitvene obrede je opravil g. dekan Jerič. Ta dan je bil za nas velik praznik, zato smo ga tudi nadvse slovesno proslavili. Ob tako lepi svečanosti se je marsikatero oko orosilo.

Turnišče. Kakor je po vsem Prekmurju znano, je pri nas čevljarska obrt doma, ker je skoraj pri vsaki hiši čevljar. Ker je jesenska doba za njihovo obrt najboljša, imajo sedaj polne roke dela. Vozijo namreč tudi po sejnih, kjer prodajajo svoje izdelke. Letos pa imajo pri teh prodajah smolo, ker jim kljub veliki pažnji po sejnih blago kradejo in tako odnesejo njihov zaslužek dolgooprstneži. — Pred kratkim sta se na sejmu v Ptujju čevljarska mojstra Zdravec Ivan in Zver Jožef občutno poškodovala. Nalagala sta namreč zaboje z blagom na tovorni avto in preden sta bila gotova, je šofer zapeljal naprej in sta se imenovana radi sunka znašla na tlakovani cesti. Pri padcu sta si poškodovala noge tako močno, da sta še sedaj v bolniški oskrbi.

Otovec. Sredi prejšnjega meseca je neki deček po neprevidnosti zažgal oslco slame posestnici Kerec Mariji.

Šalovci. Dne 23. novembra zvečer je začelo goret pri posestnici Lepoša Evi. Ogenj je vpepelil gospodarski poslopje s skednjem vred, na katerem je bilo precej sena. Škoda je precejšnja in ni krita z zavarovalnico. Možno je, da je požar nastal po nesrečnem naključju. — Ker se požari stalno ponavljajo, bi bilo priporočljivo, da so ljudje zelo previdni.

Adrijanci. Pretekli mesec je zadela huda nesreča posestnika Žižek Franca. Gospodar je ležal bolan v postelji in žena mu je okrog pol šestih zvečer prinesla večerjo. Pri tem ga nenadoma zmoti velika žareča svetloba zunaj, kajti začelo je goret njegovo gospodarsko poslopje, od koder se je radi vetra ogenj razširil na vse njegovo imetje. Na kraj nesreče so takoj prihiteli sosedje in gasilci iz vseh okoliških vasi, ki so spustili živino iz hleva, a drugega niso mogli rešiti. Ogenj je uničil vse, ne samo hišo in gospodarsko poslopje, temveč ves letošnji pridelek in vse gospodarsko orodje in stroje. Zgoreli sta tudi dve svinji in vsa perutnina. Gašenje je onemogočalo pomanjkanje vode. Gasilci so vložili ves svoj trud v pažnjo, da se ogenj ni lotil sosednjih poslopij, katerim je radi silnega viharja pretela velika nevarnost. Škoda, ki jo je požar

prizadejal Žižku, se ceni na 100.000 din, a revež še niti zavarovan ni bil, tako da je ostal tik pred zimo z vso družino v največji bedi. Vzrok požara je neznan.

Lendava. Zadnje čase nekaki »potujoči trgovci« prodajajo po našem okraju lažno sv. pismo in druge prepovedane knjige, ki blatijo katoliško Cerkev. Nikar ne nasedajte takim ponudbam, temveč se v dvomu, ako nameravate kako knjigo kupiti, obrnite na svojega dušnega pastirja, ki vam bo rad povedal, če so knjige dovoljene ali

ne. — Prihodnje leto marca bo pri nas kongres vinogradnikov iz vse Slovenije. V zvezi s tem kongresom bo organiziral okrajni kmetijski odbor vinsko razstavo, na kateri naj bo dana možnost, da dokažemo vinogradnikom ostale Slovenije, da pri nas ne raste samo šmarnica kot mnogi — ki naših vinogradov ne poznajo — mislijo, temveč tudi dobra vina. Najboljša vina bodo primerno nagrajena, zato se za razstavo že sedaj pripravljajte, kajti letos je vino znatno boljše od lanskoletnega, samo nekoliko manj ga je.

Iz celjskega okrožja

Nesreče

Opek se je in umrl. V Dobrovi, občina Šmartno pri Slovenjgradcu, je živel nad 80 letni čevljar Ivan Vrhovnik, p. d. Kušar. Preteklo nedeljo je pri štedilniku zaspal. Med spanjem pa se mu je vnela obleka, pri čemer se je starček, ki je bil slaboter in bolehen, nočno opek po vsem telesu. Radi rezkih bolečin se je vzbudil. Z opekljami in pregorelo obleko se je revež s težavo splazil ven, da bi našel drugo obleko v želji, da se preobleče. Opekljami se je pridružil še prehlad in dobri starček je preko noči umrl.

V zadnjem hipu rešen smrti. Iz Šoštanja poročajo: Franc Topolovec in Alojz Gostenčnik, trgovska pomočnika pri trgovcu Ivanu Smolčniku, sta se peljala z motorji na izlet. Na povratku Gostenčnik radi slabe luči ni opazil zaprtih železniških zapornic na križišču banovinske ceste z železnico in je zadel ob zapornice. Sunek ga je pogнал skozi zapornico na progo v trenutku, ko se je že bližal vlak. Skoraj neizogibno nesrečo sta opazila Topolovec in neki šofer. Skočila sta vsak od svoje strani preko zapornice, potegnili poneščenega Gostenčnika v zadnjem hipu s proge in sta ga otela smrti. Hudo poškodovanega Gostenčnika so spravili radi krvavitve v možganih v slovenjgraško bolnišnico, od tam pa v Ljubljano.

Usodepoln padec delavca pod voz. Anton Banovšek, 20 letni delavec, je padel v Trnovljah pri Celju pod voz. Kolesa so mu zlomila nogo in so hudo poškodovala po vsem telesu. Banovška so oddali v celjsko bolnišnico.

Razno

Legija koroških borcev krajevna organizacija v Celju sporoča svojemu članstu, da prejmejo v najkrajšem času predpisani obrazec, ki bo služil kot prijava za spominsko kolajno. Vsi oni člani, ki so s članarino v zaostanku, se pozivajo, da nemudoma isto poravnajo. Članarino lahko poravnajo člani pri svojih poverjenikih, v Celju pa pri tov. blagajniku Jerasu, nadgeometru, Vodnikova ulica, palača Ljudske posojilnice, II. n., ter pri tov. Kronovškemu. Člani, ki žele kakšnega pojasnila, naj se obračajo v prvi vrsti do svojih poverjenikov, v drugi vrsti pa naravnost na krajevno organizacijo, kjer so včlanjeni.

Smrtnonevarno poškodovana. Pri Sv. Magdaleni v župniji Sv. Pavel pri Preboldu so se pograbil Ivan Uplaznik ter Jurij in Anton Ocepek. V pretepu je dobil Uplaznik zabodljaj v leva prsa, Jurij Ocepek pa ima razrezan obraz na desni strani od senca do podbradka. Poškodbi obeh sta zelo nevarni.

Kam si položil položnico za »Slov. gospodar«?

Prav so storili tisti, ki so kar napisali letno naročnino 32 din ter jo že odposlali. Glej, da ne zamudiš!

Prireditve in dopisi

Vransko. Prosvetno društvo bo priredilo na Marijin praznik, 8. decembra, in v nedeljo, dne 10. decembra, vsakokrat po večernicah, v Slomšekovem domu filmsko predstavo s kratkim predavanjem, ki nam bo v živi sliki predočilo svete kraje Gospodovega rojstva in trpljenja: Betlehem, Mrtvo morje in Jeruzalem. Vabimo vse naše prijatelje od blizu in daleč, da si ta lepi film ogledajo. Obenem že v naprej opozarjamo, da bomo za božične praznike predvajali prekrasni film »Mala sv. Terezija«, ki je povsod vzbujal veliko pozornost. Pri vsaki predstavi bo za namček še kratek šaljiv film.

Sv. Jurij ob Taboru. Prosvetno društvo priredi dne 8. decembra po večernicah, ob treh, Marijansko akademijo. Sodelujejo člani in članice FO in DK. Na sporedu so Finžgarjev misterij Brezij. »Uslišana«, petje, nastop članov in članice itd. Vstopnina običajna.

Št. Ij pod Turjakom. Dne 26. novembra je bil za našo župnijo dan veselja, ko so prvič v našem novo zgrajenem »Slomšekovem domu« nastopili naši fantje in dekleta. Fantje in dekleta! Lepo ste izvajali vse točke, ki so bile na sporedu. Vsa župnija, deloma ves okraj, ki je bil navzoč po svojih zastopnikih, vam je častital k vašemu uspehu. Naš »Slomšekov dom« naj služi predvsem tebi, draga mladina, da se boš v njem vzgajala duševno in telesno, da boš v njem izklesala značaje za svojo bodočnost. Mi odrasli vas bomo vsepovsodi podpirali pri vašem delu, tako da našo faro dvignemo versko, kulturno in gospodarsko. Naš »Slomšekov dom« naj služi temu namenu. So nekateri, ki naš dom nekoliko postrani gledajo, češ kaj je doma treba, naj bi se rajši gradila ubožnica. Vsem tem povemo, da naj začnejo graditi ubožnico in mi vsi, ki smo

Egiptovski kralj Faruk s kraljico in hčerko

Nemški čevljar na fronti

dom gradili, jim bomo z veseljem pomagali! — Bog živi!

Gornjigrad. Naša prosvetna dvorana je spet oživela. V soboto, 25., in v nedeljo, 26. novembra, je naše Prosvetno društvo priredilo prav lepo in pretresljivo dramo »Četrta božja zapoved«. Igra

je v vsakem oziru prav dobro uspela. Bila je tudi dobro obiskana. Na praznik Brezmadežne, 8. decembra, priredi naš dekliški krožek Marijino proslavo s prav pestrim sporedom. Pridite pogledat, kaj naša dekleta znajo.

*

Dopisi

Ruše. Banska uprava nam je izvršila moderno regulacijo ruškega potoka-hudournika, ki teče po sredi vasi proti Dravi. Sedanji občinski odbor v Rušah pod županovanjem g. Josipa Jurše se je resno zavzel za regulacijo hudournika ter je tudi uspel. Banska uprava je izdelala načrte ter je poslala izvežbane ljudi, ki so s pomočjo domačih delavcev izvršili nujno potrebno regulacijo. Regulacija potoka samega je stala okoli pol milijona dinarjev. Poleg tega pa je še okrajni cestni odbor priskočil naši občini na pomoč ter je pod vodstvom banovinskih tehničnih organov dal zgraditi most, ki v sredini vasi vodi preko reguliranega hudournika. Okrajni cestni odbor je prispeval k zgradbi mostu okoli 40.000 din in smo Rušani zelo hvaležni banski upravi kakor tudi vodstvu okrajnega cestnega odbora, da so nam pomagali izvršiti to važno delo. V četrtek, dne 30. novembra, popoldne se je zbrala velika množica domačinov in sosedov k blagoslovitvi in otvoritvi mostu v Rušah. G. župnik Pšunder je izvršil blagoslovitev reguliranega hudournika in novega mostu. Načelnik okrajnega cestnega odbora g. Žebot je v kratkem nagovoru opisal važnost nove zgradbe, ki je dala Rušam zopet novo, še lepše lice.

Sv. Peter pri Mariboru. Z ozirom na dviganje cen raznim življenjskim potrebščinam, kakor tudi na visoko ceno sena je nujna potreba povišanje cen mleka. Saj se velik del naših viničarjev v glavnem preživlja od dohodkov, ki ga dobi za mleko. To bi pač morali uvideti tudi meščani in že iz lastnega nabiga plačevati mleko vsaj po 2 din liter. Prednjačiti pa bi morali pri tem javni zavodi, kot bolnišnice, internati, šole itd. Tu bi pač morala poseči vmes oblast, n. pr. banska uprava, in dati sama zagotovilo, da bodo bolnišnice in slični zavodi plačevali mleko vsaj po 2 din. — Posledice pijančevanja so vedno strašnejše. Saj je v teku zadnjih mesecev nešteto krat usodno deloval nož in posledice: smrt, bolnišnica, zapor... Takšne prijatelje alkohola, ki jim je spremljevalec nož in zloba, bo pač treba strožje kaznovati. Kaj pomaga, če dobra vinska letina ter bogat pridelek sliv in množina žganja, prinesejo v naša gospodarstva sicer nekaj denarja, ko pa na drugi strani pijančevanje, pretepi, škoda na zdravju in imovini ter padec srčne kulture pod ničlo napravijo ogromno škodo v moralnem in narodnem oziru! Resno se je treba vprašati, kam nas bo to dovedlo? — Tehnik okrajnega cestnega odbora je že pričel z meritvenimi deli za razširitev že obstoječe banovinske ceste Maribor—Sv. Peter ter za gradbo nove ceste Sv. Peter—Duplek. Upamo, da se bo na spomlad tudi pričelo z delom in da dobe potrebni, katerih tudi pri nas ne manjka, dela in zaslужka. Sicer pa bo nova cestna zveza Sv. Peter—Duplek za nas tudi velikega gospodarskega pomena. Idilična Trčova bo s tem postala najprimernejše letno bivališče za miru in počitka potrebne.

Trniče na Dravskem polju. Pred kratkim se je pri nas vršil ustanovni občni zbor društva »Rejec malih živali«, ki je bil združen z razstavo proizvođov malih živali. Na občnem zboru sta predavala referent za rejo malih živali za dravsko banovino ing. Anton Greif ter tajnik društva g. Pirš Franjo iz Maribora. Te vrste društvo je prvo na deželi, ki šteje že lepo število članov. Društvo je to jesen prodalo banski upra-

vi že lepo število štajerske kokoši za plemo po 40 din komad. Ker so ta društva namenjena predvsem delavcem, kočarjem in malim posestnikom v cilju, da si skupno z rejo malih živali pomagajo iz gmotnega položaja, bi bilo potrebno in tudi koristno, da se tudi po drugih krajih ustanovljajo slična društva.

Apache. Ustanovil se je moški pevski zbor. Vodi ga učitelj g. Mizerit, ki se je vrnil iz vojaške službe. Mladenci, ki imajo veselje do petja, dobe navodila pri g. šolskem upravitelju.

Plitvica. Drugo nedeljo v novembru je bila pri prenovljeni Haidnerjevi kapeli pobožnost z nagovorom in litanijami ter procesija h kužnemu znamenju. Zanimivo je, da je kapelo prenovil isti slikar, ki jo je tudi tedaj slikal, ko je bila postavljena, g. Horvat iz Maribora. Sledila je povesitev Haidnerjeve družine presv. Srcu, nato razvedrilo s slovenskim petiem učenk iz dekliške šole.

Ptujska gora. V začetku novembra smo tudi pri nas imeli priliko pogledati si higiensko razstavo, ki jo prireja na svojem potovanju po Halozah Higienski zavod v Ljubljani s sodelovanjem Društva prijateljev Slovenskih goric. Vsak dan so se vršila tudi zelo poučna predavanja o zdravju, prehrani, raznih boleznih itd. Predaval je naš banovinski zdravnik g. dr. Peče in požrtvovalne zaščitne sestre. Ljudje so se za razstavo in predavanja močno zanimali, saj je bila šolska dvorana vedno polna občinstva. Predavanja so bila ponazorjena s filmskimi slikami zdravstveno poučne vsebine. Podnevi sta zaščitni sestri obiskovali domove, posebno revnih družin, kjer sta materam in bolnikom nudili pomoč s poukom in nasvetom, kaj storiti, da se zboljšajo zdravstvene razmere. Na koncu razstave sta sestri razdelili veliko daril najrevnejšim in najpotrebnejšim. Darila so sestojala iz perila, oblek, čevljev, zlasti je bilo veliko oprem za dojenčke in igrač za otroke. Ta darila so prinesla v mnoge naše hišice dosti zboljšanja in veliko veselja. Društvu prijateljev Slovenskih goric, zlasti še soprogi podbana gospe Klari Majcenovi in vse dobrotnikom se naši obdarovanci kakor tudi vsi drugi za darove iskreno zahvaljujemo. Enako se zahvaljujemo Higienskemu zavodu in zaščitnim sestram za to prevažno prireditev za naše Haloze. Uverjeni smo, da bo ta tečaj velik korak k izboljšanju zdravstvenih razmer pri nas.

Polenšak. Zdaj, ko se toliko govori in piše o vojni, se marsikateri udeleženec svetovne vojne spominja bridkih, trpljenja in groze polnih let. Mnogokateri se je v tistih smrtipolnih trenutkih zaobljubil, ako ostane živ, postavi javen križ ali pa kapelo. Tako sta dala letos v zahvalo za srečno vrnitev postaviti velika poljska križa posestnika Zagoršek Ivan v Žamencih in Cvetko Franc v Pritenski. Prvega je slovesno blagoslovil naš g. svetnik in župnik v avgustu, Cvetkovega pa v nedeljo, 19. novembra. Ob tej priliki so veselo razpoloženi povabljeni gostje nabrali 136.50 din za lavantinsko bogoslovje. — Zadnji ponedeljek pa so zadovoljni gostje na gostiji Janžekovič Franca, kolarja iz Polenec, in neveste Toplak Treze iz iste vasi tudi darovali za bogoslovje 35 din. Vsem darovalcem na veselih in žalostnih prireditvah za te darove: Bog plačaj! — Polenšani! Ob vsaki priliki se spomnite novega bogo-

slovja v Mariboru in darujte ter nabirajte zanj! Bog bo vsem bogat plačnik!

Ormož. Podružnica absolventov kmetijskih šol bo imela 8. decembra svoj redni letni občni zbor v prostorih gostilne Horvat v Ormožu z začetkom ob osmih popoldne.

Sv. Jurij ob Ščavnici. (Duhovni svetnik g. Štuhec Franc 25 let župnik v Sv. Juriju ob Ščavnici.) Letos 1. decembra je preteklo 25 let, odkar je zasedel župnijo Sv. Jurij ob Ščavnici sedanji župnik, duhovni svetnik g. Štuhec Franc. V jurjevski fari se je rodil leta 1875. Kot kaplan nekaj časa v službi pri Sv. Tomažu in Ptujju je nato prišel v domač kraj za kaplana, kjer je bil med drugim prav posebno navdušen prosvetni delavec. Pri Sv. Miklavžu pri Ormožu in na Kapeli mu je bilo nato še podeljeno kaplansko mesto, dokler ni leta 1914 zasedel sedanje župnije. G. župnika visoko cenijo vsi farani, da, tudi daleč preko mej jurjevške fare je znan kot dober pridigar in velikokrat se čuje: vsaj enkrat bi še rad slišal jurjevškega gospoda župnika peti sveto mašo! Vseh teh 25 let je živel samo za svoje farane, jih učil, opominjal, svaril pa tudi trde besede ni štedil, kadar je videl, da bo to v dušno korist njegovih faranov. Tak je bil do svojih faranov, prav tako odločen in nepopustljiv napram višjim, če je videl, da se dela krivica. Zato ni čuda, da je imel v dobi diktatorskega režima mnogo posla z oblastmi. Takšen je bil in takšen je tudi danes. In kdo ne bi vzljubil takega značaja? Lahko rečemo, da je vsa fara res ponosna nanj. To se je videlo prav posebno, ko so mu farani za njegovo obletnico hoteli prirediti skromno cerkveno slovesnost. S kakim veseljem so se pripravljali, da bi gospoda presenetili; toda presenetil jih je on, ko se je odpeljal, da v samoti duhovnih vaj prav posebno ob tej priliki prosi večnega Pastirja za svoje ovčice. Naj Bog usliši njega in njegove farane, ki so prav posebno te dni prosili njemu zdravja in božjega blagoslova pri njegovem delu še za mnoga leta.

Videž pri Laporju. Na dopis v »Slov. gospodarju« dne 22. novembra odgovarjamo — da bo slišati tudi druga plat zvona — sledeče: Ker je bil kraj Videž v župniji Laporje pred združenjem občin do leta 1933 prideljen občini Cigonce, po združenju občine leta 1933 pa priključen občini Slov. Bistrica-okolica, je bil tudi priključen poštnemu okolišu Slov. Bistrica. Pošto so dobivali nekateri Videžani res v Slov. Bistrici, nekateri pa v Laporju. Da bi se bila Videžanom dostavljala pošta na domove iz Slov. Bistrice potom poštnega sla, je baje bilo samo tupatam; redno pa je niso prejemale. Ko se je leta 1937, 11. oktobra, priključil kraj Videž in Gornji log pod novo ustanovljeno občino Laporje, so bile od strani strank vedne pritožbe, zakaj se kraju Videž in Gornji log ne dostavlja pošta na domove, ker se dostavlja pošta iz Laporja vsem drugim krajem v župniji in občini Laporje, celo v kraju Pretrež, kateri ne spada v župnijo in ne pod občino Laporje. Vedno so bile pritožbe, da Videž in Gornji log ni dobival pošte, tako tudi »Slov. gospodarja« po cel teden kasneje, včasih pa se je pošta celo izgubila. Da bi imeli vsi župljani in občani občine Laporje enake pravice in ugodnosti, se je od strani odgovornih činiteljev to moralo izvesti ter tako ljudem ustreči. Da dopisniku ni po volji, da se mu pošta od 1. novembra dostavlja na dom, mu odgovarjamo samo to: Časi se spreminjajo! Da ne bo v Videžu ostala zgodovinska pošta iz Slov. Bistrice, ker je Videž pod župnijo in pod občino Laporje, se mora tudi pošta spremeniti. — Tukajšnji pismonoša opravlja to službo v Laporju že 25 let ter dozda o njem še ni bilo nobenih pritožb.

Širite „Slov. gospodarja“!

Kmečka trgovina

S sejma na sejem

V našem kmečkem ljudstvu se je vkoreninila misel, da se pač mora živina na sejmu prodati. In tako se začne romanje živine po ure in ure daleč, v druge okraje. Če se na tem sejmu živinče ne proda, se potem žene na drugega. Tako romanje se vleče včasih skozi mesece in mesece. Živina pa, ki je bila — preden se je postavila na sejma — lepa, je od sejma do sejma slabša, ker ji pač škoduje dolga pot in poleg tega je še neredno oskrbovana na sejsmske dneve. Za shujšano živinče se manj skupi, kmet pa ima še to škodo, da zabije čas s pohajanjem sejmov, saj je treba dva člana družine pognati z živinčetom vred za ves dan od doma, ki tudi morata živeti in si kupiti hrano v kraju, kjer je sejem. Zato način postavljanja živine na gotovo mesto (sejem), kjer si jo pride kupec ogledat, ni najbolj primeren. Vedno je bolje, da pride kupec na dom in tam kupi živinče, če mu ugaja. Težavnega iskanja kupca, ki pač ne more vedeti, kje je kakšno živinče na prodaj, bi pa naj obvarovale naše organizacije pri fari. Tem bi naj vsak sporočil, kakšno živino ima na prodaj, kupci bi pa bili v stalnem stiku s farnimi organizacijami. Vsaka farna organizacija bi si poiskala gotov krog kupcev. Ti kupci bi, recimo, tedensko po dvakrat vprašali organizacijo, kaj ima na prodaj, nakar bi se podali v svrhu kupčije na dom dotičnega kmetovalca. Ta način kupčije bi bil za kmeta in kupca mnogo bolj primeren, praktičen in koristen kot pa vedno preganjanje živine s sejma na sejem.

Državno nadzorstvo nad žitom in drugim živežem

Ministrski svet je izdal uredbo, glasom katere se morajo popisati vse zaloge pšenice, koruze, rži, ječmena in ovsa, kakor tudi pšenične moke pri vseh trgovskih mlinih in trgovcih z žitom. Zaloge se bodo vpisale v posebno »žitno knjigo«, ki so jo dolžni lastniki v redu voditi. Voditi žitne knjige so oproščeni oni trgovci, pri katerih mesečni zaključki ne presegajo 2000 kg žita ali moke. Nadzorstvo vrši upravna oblast po svojem okrajnem kmetijskem referentu, v samoupravnih mestih pa po posebnem referentu mestnega poglavarstva. Prekrški se kaznujejo z denarno kaznijo do 50 tisoč dinarjev in z zaporom do 30 dni. Po uredbi so tudi vse prometne ustanove dolžne voditi točne podatke o prometu žitaric in jih v mesečnih pregledih pošiljati prometnemu ministrstvu.

V sporazumu z ministrom za vojsko in kmetijskim ministrom je pa finančni minister predpisal pravilnik o zalozah hrane. Hrana se bo po tem pravilniku nakupovala neposredno od proizvajalcev, zadrug, zadržnih zvez, trgovcev z živežem ter na trgih. Nakup izvršuje tridčlanska komisija, v kateri sta dva državna uslužbenca, tretji pa zaprisežen zasebni strokovnjak. Komisija sklepa pogodbe na kraju samem, prevzema živila in jih oddaja v upravljanje po pismenih navodilih pristojnega ministra. Zaloga živil se bo hranila v državnih in samoupravnih prostorih, po potrebi se pa bodo prostori še najeli. Zaloge živil na področju kmetijskega ministra bodo porabljene za pasivne kraje. V čisto pasivnih krajih se bo smela siromašnim družinam izdajati hrana tudi brezplačno, ponekod bodo pa lahko hrano odslužili z delom pri javnih gradnjah. Fond za zalogo živil bo pod nadzorstvom finančnega ministra, ki bo zanj preskrbel tudi denarna sredstva. S temi sredstvi se bo hrana nakupovala, krili stroški za pridelovanje in ohranitev. Nadzorstvo nad denarnimi posli nakupa hrane bo pa vršil poseben odbor.

Zakol živine doma

se je začel, ko živina ni imela nobene cene. Ko se je s tem začelo, se je tega načina vnovčenja živine poslužil mnogoteri, ki ni mogel živine prodati tako, da bi zanj dobil vsaj približno vrednost živine. V sedanjih časih, ko je živina zelo iskana od strani vojskujočih držav, pa tudi nevtralec, se je splošno pričakovalo, da bo živina dobila svojo ceno in je torej ne bo treba več pobijati doma. In res, cena živine je poskočila v trgovini z drugimi državami, toda ni v istem razmerju poskočila pri naših živinorejcih. Še vedno se nakupovalci tako rekoč norčujejo iz živine in jo kupujejo, kakor se jim poljubi, dobro vedoč, da so živinorejci zaradi letošnjega splošnega pomanjkanja krme v stiski in bodo živino morali odprodati. Radi tega dejstva ne bo živinorejcem spet preostalo nič drugega, kot da živi-

no zakoljejo doma in meso sami razprodajajo, kar se posebno dobro obnese v krajih, kjer je mnogo delavstva. Znan nam je primer, ko je v oddaljenem kraju mesar za bolj slabo tele ponudil šest kovačev. Kmet, ki teleta ni mogel rediti, pa tudi ne za tako ceno prodati, je tele sam pobil. V enem dnevu je radi bližnje tovarne razprodal vse meso ter dobil zanj ne šest kovačev, ampak 230 din, ostala mu je pa še koža, ki jo je dal usnarju v delo za obutev. Iz tega sledi, da se v zelo mnogih primerih — kjer je količkan izgledov za prodajo mesa — izplača pobiti živino doma, posebno sedaj, ko so kože zelo iskane in se dobro plačajo, pa tudi loj se lahko povsod proda po 15 din kg, svinjska mast pa po 18 din. Sicer so pri tem sitnosti, toda če napravimo račun, vidimo, da se za živinče skoraj vedno več dobi, kot pa, če se pod ceno proda. Dokler torej živina ne bo imela tiste cene, kot bi jo v razmerju z drugimi cenami morala imeti, bo mnogim bolj kazalo živinče zaklati doma in doma razprodajati.

Konjsko meso gre v denar

Stari konji navadno nimajo nobene cene, ker se pač pri nas konjsko meso težko proda. Drugače je pa v Belgiji. Tam prav posebno radi imajo konjsko meso. Prej so Belgijci konjsko meso dobavljali od drugod, sedaj so se pa obrnili na nas. V mariborski mestni klavnici se je zadnje čase pobilo zelo veliko konj, katerih meso se je odposlalo preko Nemčije v Belgijo. Toliko starih kljusetov se v tej klavnici že dolgo ni pobilo kot sedaj in prav vse konjsko meso je šlo v Belgijo. Vidimo torej, da ima vsaka stvar ob svojem času svojo vrednost. Poleg konjskega mesa pa gre iz Maribora vsak dan preko meje tudi ogromno drugih živil, predvsem svinj.

Položaj na naših trgih

Da se je uvedla enotna cena za sladkor, smo poročali že zadnjič. V Sloveniji se pri tem sladkor ni nič podražil, pač pa ponekod na jugu države. — Primanjkuje pa kave, ker Narodna banka zadnje čase ni dajala deviz za nakup kave. Cena kavi se dviga. Kava, ki je stala prej 43.50 dinarjev, stane danes že 59—60 din. V drugih deželah je pa — kar se tiče kave — še slabše kot pri nas. — Tvornice čokolade ne dobe kakava za izdelavo čokolade in so nekateri že odpustile delavce. Narodna banka bo menda sedaj izdala devize za naročitev kakava v Nizozemski Indiji, da bodo mogle tovarne čokolade delati naprej. — Pred štirimi tedni se je čutilo pomanjkanje riža, toda pravočasno smo se dogovorili z Italijo, ki nam je že poslala 500 vagonov riža, ki je bil takoj razprodan in sedaj glede riža ne trpimo pomanjkanja. Uvozili bomo še več riža, ker je njegova kakovost dobra. Uvaža se riž vrste »Splendor«, ki stane v trgovini na debelo 8.10 do 8.50 din. — Parafina manjka, ker se je uvoz iz Poljske ustavil, Romunski je pa predrag. — Cena kositraste raste, kavčug se je podražil v preteklem tednu za 4.5%, egiptovski in indijski bombaž pa celo za 9.7%. Tudi cena železa se dviga. Na žitnem trgu je kupčija majhna. Cene za pšenico so zaradi pomanjkanja ponudbe nominalne ter znašajo za bačko in banatsko blago 205 din. Bačka in banaška moka velja po kakovosti v Vojvodini 305—315 din. Za staro koruzo smo slišali ceno 145 din pariteta Indija, za novo umetno sušeno pa 135.50 din, tudi pariteta Indija. Cene rži se gibljejo med 155 in 157.50 din, ovsa pa med 255 in 265 din 100 kg.

Cene živine po sejmih

Voli. V Selnici ob Dravi so bili kupljeni okrog 1200 kg težki plemenski voli po 4.25 din kg, za okrog 1700 kg težke pitane vole prvega razreda pa ponujajo mesarji 6.50 din kg žive teže, a lastnik jih drži po 7 din kg. Na ptujskem sejmu so dosegli voli 5 din kg, v Kranju 5.50—6.50 din, v Radovljici pa 5 din kg žive teže.

Krave. V Ptujju so dosegle ceno 4.50 din, v Kranju 4.50—5 din, v Radovljici pa prav tako 4.50 din kg žive teže.

Telce. Ptuj 4 do 4.75 din, Kranj 6.25—6.50 din, Radovljica do 5 din kg žive teže.

Teleta. Ptuj 4.50 din, Kranj 7.50—8.50 din, Radovljica 6—7 din kg žive teže.

Svinje

Plemenske. V Ptujju so bili 6—12 tednov stari prasci po 60—120 din komad, 1 kg žive teže pa 6—6.75 din, v Kranju 7—8 tednov stari prasci 140—260 din komad.

PAZITE PRI BATERIJAH na znamko CROATIA

Pršutarji (proleki). Ptuj 7—7.75 din, Kranj 9—10.50 din, Radovljica 8—9 din kg žive teže.
Debele svinje (špeharji). Ptuj 8—10 din, Kranj 12.50 din, Radovljica 10 din kg žive teže.

Tržne cene

Meso. Ptuj govedina 8—11 din, teletina 12 din, svinjina 12 din, sveža slanina 16 din, prekajena svinjina 20 din, svinjska mast 20 din; Kranj govedina 12—14 din, svinjsko meso 16—18 din, suha slanina 24—26 din, svinjska mast 20—21 dinarjev 1 kg.

Žito. Kranj pšenica 250 din, ječmen 225 din, rž 200 din, oves 200 din, koruza 180 din stot.
Fizol. Ptuj 4.50—5 din, Kranj 5—6 din, Radovljica 5 din kg.

Krompir. Ptuj 1.25 din, Trbovlje 1.75 din, Kranj 1.50 din, Radovljica 1.50 din kg.

Kože. Svinjske: Kranj 9 din, Radovljica 8 din 1 kg. — Goveje: Kranj 14—15 din, Radovljica 12 din kg.

Volna. Kranj oprana 34—36 din, neoprana 24 do 26 din kg.

Mleko. Ptuj 1.50—2 din, Trbovlje 2.25 din, Kranj 2—2.25 din liter.

Drva. Kranj in Radovljica 100—110 din kubični meter.

Jajca. Ptuj 1—1.25 din, Trbovlje 2 din komad.

Krma. Seno: Ptuj 100—125 din, Kranj 100 din, Radovljica 100 din stot. — Slama: Ptuj 25 din, Kranj 75 din, Radovljica 50 din stot.

Med. Kranj 24—26 din, Radovljica 20 din kg.

Sadje. Jabolka 4—5 din, kruške 5—6 din kg.

Zelenjava. Glava zelja 2—4 din, komad endivije 1—1.50 din, zelenjad v kupčkih 1 din.

Sejmi

11. decembra svinjski: Središče — 12. decembra tržni dan: Dolnja Lendava; svinjski: Ormož (živinski v Mariboru je radi slinavke zabranjen) — 13. decembra svinjski: Celje, Ptuj, Trbovlje; živinski: Jurklošter; živinski in kramarski: Žalec, Sv. Peter pod Sv. gorami, Trbegovci — dne 14. decembra tržni dan: Turnišče — 15. decembra tržni dan: Trbovlje; živinski: Slov. Bistrica — 16. decembra svinjski: Brežice, Celje, Trbovlje; goveji in svinjski: Videm ob Savi.

★

Soljenje živinske krme

zanima marsikoga letos bolj kot prejšnja leta, posebno, ker je letošnja krma slabša radi spomladanskih poplav. Kljub temu, da smo o stvari že mnogo pisali v gospodarski prilogi »Kmečko delo«, še vedno dobivamo vprašanja, kako je treba soliti. Ker je krma, kakor rečeno, slaba, nima v sebi toliko soli, kolikor je živalsko telo potrebuje; sol je pa telesu potrebna prav tako kot druga hranila. Slama, pleve, prestaro košeno in kislno seno, koruznica in korenjstvo ima premalo soli, kar se posebno občuti v zimskem času, ko je žival bolj v hlevu. Zato moramo dodati govedu na vsakih 100 kg žive teže 5 gramov soli, torej 400 kg težka krava dobi na dan 20 gramov ali približno eno žlico. V kakšni obliki se daje sol, je vseeno, dá se pač pri tistih krmilih, ki jih drugače žival ne žre rada, in na ta način, da bo žival sol res dobila. Ob sedanjih pocenitvi živinske soli (ki je cenejša kot pa solni kamen za lizanje) bo najbolje to sol raztopiti v vodi in z vodo rahlo ovlažiti krmo, ki se poklada. Toda vedeti moramo, da je pri letošnji slabi krmi skoraj še bolj potrebno kot soliti krmi dodajati klajno apno, o čemer je lepo pisano v letošnji oktobrski številki »Kmečkega dela«. Živalim, ki se krmijo s slabo krmo, gledajo les, ližejo zid, grizejo cunje, doječim in bremim živalim ter mladi živini vseh vrst je neobhodno potrebno dodajati klajno apno. Odraslo govedo ga naj dobi na dan približno eno do dve žlici. Apno se potrosi po krmi ali pa pomeša med otrobe ali drugo krmo. Klajno apno je bel, nedišeč, iz odbranih kosti nalašč za poklajo živini pripravljen prašek. — V splošnem pa čitatelje redno našo gospodarsko prilogo »Kmečko delo« kjer se je o tem in o drugih važnih stvareh že dosti pisalo.

Razgovori z našimi naročniki

Današnja vrednost predvojne krone. P. M. Z. Dodatno k našemu odgovoru pod gornjo šifro Vam sporočamo, da je naše najvišje sodišče v par primerih valoriziralo tudi dedne odpravnine. Nek oče je leta 1912 izročil na 16.000 kron ocenjeno posestvo sinu, osemletni hčeri pa izgovoril 1800 kron. Na tožbo v letu 1928 je bil hčeri priznan znesek 18.000 din iz razloga, »ker je bil znesek 1800 kron določen očitno v sorazmerju s takratno vrednostjo posestva in ga je smatrati samo za merilo obveze, ne pa za običajen denarni dolg. Pri sedanjih razmerah znesek 1800 kron gospodarsko sploh ne prihaja v poštev, zlasti ne za ustanovitev eksistence ali za doto«. — V drugem primeru, ko je bila leta 1911 odpravnina določena na 2700 kron, jo je sodišče leta 1932 valoriziralo na 20.000 din iz razloga, da ima tožitelj po volji strank dobiti sorazmeren delež na vrednosti domačije. — Izgleda, da boste morali tudi v Vašem primeru »dedščine« primerno valorizirati, ker to odgovarja čutu pravičnosti in izid eventualne pravde ne bi bil siguran.

Nesoglasje med sosedoma radi sporne meje obmejnih njiv. I. B. Na meji Vašega in sosedovega posestva leže njive. Ako se vpoštevajo meje, kakor so zarisane v mapi, se vidi, da hasnujete Vi precejšen kos sosedove njive. Pomotoma ste tu pa tam odorali kos njegove njive, deloma je pa že Vaš prednik hasnoval sosedov svet. Sosed Vas namerava tožiti. Vam ne bo mogoče dokazati, da ste že 30 let javno, brez prošnje in brez sile hasnovali sosedov svet v današnjih mejah, sosed pa noče priznati Vaše pravice do dosedanjega hasnovanja. — Pravilno je, da se zamore pravico do hasnovanja, odnosno lastnino do tuje zemlje pridobiti le s 30 letnim javnim, izključnim hasnovanjem brez prošnje in brez sile, pri čemer pa se zamore všteti tudi hasnovalna doba Vaših lastninskih prednikov. Ako tako dolgega hasnovanja ne morete dokazati, se morate pač s sosedom poravnati, priznati mejo po mapi in opustiti nadaljnje posege v sosedov svet. Zadnje posestno stanje bi prišlo v poštev le v morebitni tožbi radi motenja posesti, v lastninski tožbi pa — in le-ta je merodajna — zadnje hasnovanje ni vpoštevno.

Posojilnica noče dati porokinji izknjižene pobitnice. U. T. iz N. Posojilnica je dala leta 1930 Vašemu sinu in sinahi, ki sta bila takrat obrtnika, 15.000 din posojila, pri čemer ste zadolžnico podpisali tudi Vi kot porokinja. Bili ste in ste še kmetska posestnica, odnosno kmet po uredbi o likvidaciji kmetskih dolgov. Odplačali ste Vi sami že 11.460 din ter smatrate, da ste svoji obvezi že

zadostili, radi česar zahtevate od Posojilnice, da dovoli zbris zastavne pravice, ki je v varstvo navedene njene terjatve vknjižena na Vašem posestvu. Posojilnica Vaši prošnji noče ustreči, ker terjatev še ni popolnoma plačana in zahteva še naprej plačilo 8% obresti. — Ker ste očitno o priliki najetja posojila sami dovolili, da se vknjiži zastavna pravica na Vašem posestvu, ne morete prisiliti Posojilnice, da dovoli zbris zastavne pravice, preden ni posojilo v celoti vrnjeno. Glavna dolžnika ne uživata zaščite po uredbi o likvidaciji kmetskih dolgov in Posojilnica ni dolžna izpustiti jih iz plačilne obveze, niti ne znižati dolga in obresti. Vi se boste mogli na svoje svojstvo kot zaščiteni kmetski sklicevati šele takrat, ko bo Posojilnica zahtevala plačilo od Vas kot porokinje. Vsakoletno pošiljanje zadolžnice v podpis še ne znači terjanja na plačilo. — Zadnji stavek prvega odstavka člena 3. uredbe v likvidaciji kmetskih dolgov se glasi: »Obveznost solidarnega dolžnika ali poroka se smatra za njegov dolg šele tedaj, kadar mora to obveznost izpolniti.« Pravidnik k temu dodaja kot pojasnilo: »kadar terja upnik od njega plačilo«. — Po gorenjem ne bi imelo pomena prositi za posredovanje občino ali sodišče, odnosno delati pritožbe, ker ni utemeljenega upanja na uspeh. Le v primeru, ako bi bila Posojilnica izvršilnim potom doseгла vknjižbo zastavne pravice v prid svoje posojilne terjatve na Vašem posestvu, bi smeli pri izvršilnem sodišču predlagati utesnitev izvršbe, v kolikor bi imela Posojilnica z ozirom na že dobljena odplačila več kot sirotinsko varnost. Sirotinska varnost je podana, kadar po zavarovanju, vračunši morebitna poprednja bremena, posestvo na kmetih ali zemljišče ni obremenjeno nad dve tretjini svoje prave vrednosti. Predlagate lahko zbris zastavne pravice raz posameznih vložkov, ako jih je več obremenjenih, ali pa tudi bremenprosti odpis kake parcele, ako je obremenjen le en zemljiškooknjižni vložek. — Povračila že pla-

Kam si položil položnico za »Slov. gospodar«?

Prav so storili tisti, ki so kar napisali letno naročnino 32 din ter jo že odposlali. Glej, da ne zamudiš!

Našim malčkom

SIROTA IN NESREČNA MATI

(Nadaljevanje)

»Mama mi je rekla,« je razmišljal spotoma, »da neprijetnosti razjedajo dušo. Tudi ona je pretrpela dosti neugodnosti. Dosti je trpela, često jokala in s svojimi vročimi solzami močila moje lase.«

Doma je bil še bolj tih kakor običajno. Povečerjal je, zmolil in legel na svojo bor-

no posteljo. Sanjalo se mu je, da je postal vrtnar in da je iz debla potegnil črva, ki se je zajedal v les in vrtal proti jedru.

*

Naslednje jutro je šel v šolo. Učitelj je resnega obraza stopil v razred. Po končani molitvi je učencem prečital pismo, ki ga je dobil od gospe Marije Cvitan. Gospa je v pismu tožila, da so ji učenci uničili cvetje in sadje.

»Otroci, sram me je!« je nato nadaljeval. »Ne najdem besed, s katerimi bi obsodil to divjaštvo. Kaj naj storimo? Kako ji bomo dali zadoščanje?... Veste, kaj bomo storili? Za nalogo bomo pisali pismo, v katerem bo vsak prosil gospo za odpustanje. Najlepše pismo bomo poslali gospe. Na delo!«

Učenci so se začudeno spogledali. Pisanje ni šlo izpod rok. Nepridipravi niso našli besed, s katerimi bi obsodili svoje grdo ravnanje.

Mirko je sedel v zadnji klopi. Zamislil se je. Čez čas je pogledal skozi okno. Zdelo se mu je, da ga iz nebes gleda njegova mati in mu govori: »Ljubi sinek, tako niši: Dragga gospa! Uničili smo Vam cvetje in sadje. Sramujemo se svojega dela. Niti sami ne vemo, kako smo mogli storiti kaj takega. Odpustite nam! Obljubljamo Vam, da

čanih zneskov nimate zakonite pravice zahtevati, ker ste jih plačali kot porokinja in pred pozivom.

Sprememba močvirnatga travnika v ribnik — kopališče. Otvoritev gostilne ali delikatesnice. G. M. Ste lastnik močvirnatga travnika, katerega bi radi spremenili v ribnik, otvorili kopališče, čolnarno ter gostilno ali delikatesnico. — Svoj travnik lahko vsak čas svobodno spremenite v ribnik, ne da bi za to potrebovali kakega oblastnega dovoljenja. Vprašanje je le, ali ne boste morda kakor koli posegli v pravice mejašev ali drugih oseb, ko bo dotok vode na Vaš svet najbrž povečan, odtok pa zmanjšan? — Za otvoritev kopališča in čolnarne bi si morali izposlovati dovoljenje okrajnega načelstva; pogoji ne bodo težki. — Delikatesnica najbrž ne bi ustrezala Vašim smotrom, kajti ob nedeljah bi jo morali zapirati že ob dveh popoldne. — Za samostojno izvrševanje gostilniškega obrta je potreben dokaz posebne izobrazbe, in sicer najmanj štiriletne zaposlitve v restavraciji, kavarni, penziji ali gostilni pri strežbi gostov ob dokazu o štirih uspešno dovršenih razredih ljudske šole. Kot popoln dokaz izobrazbe za opravljanje gostilničarske obrti služi tudi dokaz o samostojnem opravljanju hotela, restavracije, gostilne, kavarne ali penzije, okrepčevalnice ali krčme najmanj tri leta. Ako nimate te posebne izobrazbe, bi smeli gostilničarsko obrt izvrševati le po usposobljenem poslovdnji. — Zato bi bilo najbolje, da zaprosite za dovolilo, otvoriti krčmo v manjšem obsegu, ki jo lahko vodite samostojno, brez posebne izobrazbe in brez poslovdnje. V krčmi se točijo alkoholne pijače, a se smejo oddajati tudi brezalkoholne pijače in mrzla jedila. Za obrat krčme v manjšem obsegu se smatra krčma, če ima samo eno sobo za goste in če imetnik sam ali s svojimi rodbinskimi člani, brez drugega zaposlenega pomožnega osebja, gostom neposredno streže. Za samostojno opravljanje krčme v vaseh, ki niso klimatični ali letoviški kraji — čeprav se krčma ne vodi v tako zvanem manjšem obsegu, zadošča dokaz o štirih uspešno dovršenih razredih ljudske šole ali gospodinjske šole. — Za pridobitev obrtnega dovoljenja je potrebno sledeče: Prijaviti bi se morali najbližjemu združenju gostilničarjev, plačati tako zvano inkorporacijo, nakar bi združenje Vašo prošnjo z dokumenti (rojstnim listom, domovinskim listom, npravstvenim spričevalom) poslalo Zbornici za TOI; zbornica bi Vam izstavila potrdilo po § 95. obrtnega zakona. Prošnjo s tem potrdilom bi nato predložili okrajnemu načelstvu. Okrajno načelstvo izdaja dovolitve po svobodni oceni glede na obče koristi in po dejanski potrebi kraja in krajine, kjer naj se obrt izvršuje. Zahtevalo bo predhodno od občine in združenja gostilničarjev mnenje glede potrebe, da se naj izda dovolitev.

se bomo poboljšali. Molili bomo za Vaše zdravje in Vašo srečo. — Učenci ljudske šole.«

Mirko je vse to napisal.

Učitelj je pobral naloge. Opoldne jih je pregledal.

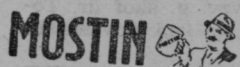
V začetku popoldanskega pouka je dejal: »Naš Mirko je napisal najlepšo nalogo! Njegovo nalogo bomo prepisali in jo poslali gospe.«

(Konec prihodnjio)

Nov redilni prašek za prašiče. Za 1 prašiča zadostuje samo 1 zavitek za 6 din. Poštnina povzete za 1, 2, 3 ali 4 zavitke 6 din, od 5 zavitkov naprej 12 din.

Mostna esenca Mostin za izdelovanje prvovrstne zdrave domače pijače. 1 steklenica za 150 litrov 20 din. Poštnina povzete za 1 ali 2 steklenici 15 din.

JABLIN

za izdelovanje domače pijače brez dodatka pravega sadjevca. Zavitek za 50 litrov 20 din, s poštnino 26 din.

Prašek za pitanje goveje živine. Pospešuje močno rast in hitro zdebelenje govodi in telet. Veliki zavitek 10 din. Poštnina povzete za 1 zavitek 6 din, za več zavitkov 12 din.

Prašek za pomnožitev in izboljšanje mleka pri kravah ter izvrstno hranilno in redilno sredstvo. 1 zavitek 10 din. Poštnina povzete za 1 ali 2 zavitka 6 din, od 3 zavitkov naprej 12 din.

Konjin povečava pri konjih apetit, jih vzdrži sveže in bistre ter preprečuje najpogostejše konjske bolezni, posebno katar 1 zavitek 10 din. Poštnina povzete za 1 ali 2 zavitka 6 din, od 3 zavitkov naprej 12 din. Pravi Redin, Govedin, Mlekin, Konjin ter Mostin se dobi samo v zavitkih z gornjimi slikami in ga prodaja samo

Drogerija KANC,
Maribor,
Slovenska ulica

Zaloga v Celju:
Trg. Loibner,
Kralja Petra cesta 17

Zaloga v Ptuj:
Drog. Skočir,
Slovenski trg 11

Avgust Senoa:

Berač Luka

Povest iz vaškega življenja

24

»Vidite, dragi Martin, tega ne bo več; ne bo se več Sava sem pa tja zvijala kakor pijanec po cesti; teči mora ravno po žici in ne sme nikomur zemlje izpodjedati. Jaz sem to izmeril, pa se drugo leto ne bodo več ščuke tam pasle, kjer so se lani krave.«

»Eh, lepo, lepo!« se je nasmehnil kmet nekoliko nezaupno.

»Kajne, dragi kum Martin! Vidite, da prav govorim. Da, povsod ob Savi bomo napravili nasip iz tesanega kamna. To bo lepo! Pa tudi za vaš pašnik bo bolje. Kaj imate zdaj? Kaj so vam mestna gospoda dali? Pesek in prod. Hvala lepa! Tu ne raste trava. Gledal sem to. Lepo so vas nabliskali, Bog jim odpusti ta greh! No, pa tudi to se da popraviti. Da, da, ti mestni gospodje, to so vam fini ljudje! Jaz ne bi hotel biti pod njimi.«

»Pod kom pa potem, vaše gospodstvo?«

»Še vprašujete! Pod drugimi seveda, Bog vam razsveti pamet!«

Kmet ni odgovoril nič

»No, povejte mi po duši, ali ni lepo, kar sem vam rekel?«

»Je.«

»Vse to se lahko zgodi, če je le vaša volja. Saj to bi že zdavnaj lahko bilo. Pa kaj! Vprašajo oni v mestu, kje kmeta glava boli! V mestu, da, zidajo velike hiše, sadijo rože in drevje, da se gospoda lahko lepo po senci sprehajajo, v mestu mora biti vsaka ulica tlakovana kakor cerkev, samo da gospoda noge ne bolijo in da si gospoda lahko svoje mošnje polnijo, medtem ko se vi v blatu davite in v vodi topite. V mestu morajo vso noč svetilke gorjeti, kakor da je dan, medtem ko tu niti prsta pred nosom ne vidite. Ali je to prav? Ali je to pošteno? Zakaj za hudirja plača kmet davek? Ali je njegov zadnji krajar, ki ga v mestno kaso nosi, slabši od gosposkega? Mar ubogi kmet nima iste pravice kakor gospoda? Ali ni največji greh, da si za kmečke denarje gospodje rože sadijo, a kmet nima niti glavice zelja, kaj? No, govorite, kum Martin! Kako se vam zdi, kar sem vam rekel? Vi ste, kakor čujem, najpametnejši, najpoštenejši človek v vasi.«

Kmet je pazljivo poslušal nepričakovanega gosta, na njegovo vprašanje se je malo za ušesom počohal in odgovoril:

»Pa prosim vaše gospodstvo, kdo pa nam bo navozil cesto?«

»Eh, mi, mi!« je tujec odgovoril nekoliko v zadregi.

»Kdo, prosim?«

»Nu, vlada in njeni ljudje.«

»A kdo bo napravil oni most iz kamna?«

»Tudi mi.«

»Ah! Menda boste tudi oni savski nasip vi zgradili?«

»Seveda.«

»To je pa čudno,« je kmet zmajal z glavo. »Saj ono pot so si Jelenjčani od pamtiveka sami popravljali, ker je to poljska pot, ne pa občinska. Mestni gospodje so naše kmete na vse pretege naganjali in jim grozili, dali so nam tudi gramoza, pa kaj! Ko bi naš župan ne bil tak pijanec in tak lenuh, ko bi se malo bolj prijel dela, bi bila pot že davno navožena, tako pa naš Jelenjčan samo prekolne vse svetnike, kadar se mu kolo v jami zlomi. Pa zdaj hoče sama vlada iz dobrote popraviti Jelenjčanom pot! Tudi pašnikov imamo, hvala Bogu, dosti, samo da ne pušča vsak kmet tudi tuje živine na pašo. Lepo smo prodali Primorcu peska, gramoza, košarjem smo prodali šib, ki so nam jih mestni gospodje odrezali, ali pijani župan je pobral denarje in jih je zapravil s svojimi tovariši, ki so nekaki odborniki, vas pa nima od vsega tega nobene koristi.«

»A kdo je kriv, da imate takega župana? Ali niso krivi mestni gospodje?«

»Nak, niso. Nihče boljši noče biti za župana. Če se človek te službe loti, mu gre gospodarstvo rakovo pot. Pri vsakem krstitju, proščenju, na vsaki ženitnini je zraven in zabija čas. Taka je pri nas navada. Tudi Janko se je tako zapil. Gospodje so ga hoteli odstaviti, vabili so na njegovo mesto tega in onega pa tudi mene; pa nihče noče, tam pravim. Janko ima ženo, mater in petero otrok in dolgo že županuje, zato so se ga gospodje usmili. Tako je to s tem pašnikom. Savo nam hočete popraviti. Daj Bog! Koliko smo že za to prosili! Pa mi je moj rajni oče pripovedoval, da so že tedaj hodili nekakšni cesarski inženirji in merili Savo pa tudi, kar jaz pomljam, so že bili tu. Da, čudno je, da prihajajo gospodje samo tedaj meriti, kadar se pripravljajo volitve. Zakaj samo tedaj mislijo na Savo? Videl sem, kako so to lepo naslikali z modro in rdečo barvo, ali Sava je bila samo na papirju dobra, v resnici nas je plenila kakor prej, mi pa ne stanujemo na papirju, ampak na zemlji in že davno bi nas bil kraj, ko bi nam gosposka ne bila dajala sena in denarja, kadar nas je Sava poplavila. To j vse tako, kakor kadar lačnemu pokažet naslikanega pečenega kapuna. Od tega se nihče ne naje.«

»No, zdaj bo to vse bolje, verujte mi!« je dejal tujec.

»Čast vam, gospod! Ali jaz — jaz — Bog in duša, ne verjamem.«

»Saj bomo izvolili novo, boljšo gosposko.«

»Vem.«

»Vi veste? Pa?«

»Novo — morda! Boljšo? Bog ve. Vidite, jaz po svoji kmečki pameti takole sodim: prej kdaj je obleka trajala za očeta, sina in vnuka, zdaj pa vpijejo: to blago je bolje, poceni je, novo je — čez tri dni pa ga moraš že krpati in šivati. Prihajali so v našo vas različni pisarji in mešetarji, kadar je bilo treba na volitve; teklo je vino, kakor da je sam Gospod Bog odpril krčmo. Vpili so: »Ne bo treba plačati davka! Prosto boste smeli saditi tobak.« Tri dni se je živelo na božji račun, a pijane glave so mislile, da bo to proščenje trajalo do sodnega dne. Pa je prišel vrag po svoje. Drago so plačali to vino in ta guljaž. Niso plačali davka, sadili so tobak, pa so jim vojaki prišli na eksekucijo, financarji so jim popisali tobak in jih rubili. Na, tako vam je to! Jaz verjamem samo to, kar vidim, kajti beseda je poceni, in kadar se gospod pred kmetom odkrije, tedaj se bojim, da bo gospod kmeta ogoljufal... Brez zamere, to je moje mišljenje.«

»Joj, joj, dragi Martin, ste vi trde glave, pravi neverni Tomaž! Novo izvoljeni gospodje bodo boljši, bodo. Videli boste takoj, da vas ne farbam. Vi ste tu na vasi pa ne veste, kaj se v mestu godi.«

»Mi ni mar. Jaz se v te modrije ne razumem.«

»Pa poslušajte, dragi Martin! Vas je zadela velika nesreča, poginila vam je živina.«

»Ubili so mi jo, gospod, hudobneži.«

»Dobro! Izgubili ste pravdo s sosedom in plačati morate stroške.«

»Bog mu odpusti ta greh!«

»E greh, greh! Vi pa boste morali plačati.«

»Vem.«

»Vi ste še davka za pol leta dolžni.«

»Eh, vaše gospodstvo mnogo tega ve, ko se tako brigade zame.«

»Ko ste dobri. Vidite, mi bi vam pomagali, da se izkopljete iz te nesreče.«

»Kako?«

»Dobili boste sto goldinarjev na roko. To vam seveda ni dosti za krave. Priskrbeli vam bomo pa še tri sto goldinarjev na menico.«

»To je tisti dolgi, ozki papir, kajne?«

»Da. Za davek pa se ne bojte! Bomo že gledali, da vas počakajo.«

»Čemu bi meni, neznancu, delili toliko milosti?«

(Dalje sledi)

Naši rajni

Prevalje. Pred dnevi smo ob veliki udeležbi pokopali znanega slovenskega borca, posestnika in gostilničarja, 53 letnega Josipa Rifel. S pokojnikom je legel v grob ena najmarkantnejših osebnosti v Mežiški dolini. Pred 20 leti je v času prevrata stopil v prve vrste in je kot član Narodnega sveta v Prevaljah storil morda največ za to, da je prišla Mežiška dolina pod Jugoslavijo. Ni mogoče dovolj podčrtati njegovih zaslug, kar je ta goreči slovenski mož storil za Mežiško dolino. Za pokojnikom, ki je bil svoji družini najboljši oče, občanom in vsej dolini najboljši zgled krščanskega, narodno zavednega in politično zvestega delavca, žaluje ne samo užaloščena družina, ki ji izrekamo iskreno sožalje, ampak vsa Mežiška dolina, kjer si je postavil spomenik že pred 20 leti. Naj mu bo Bog plačnik za vse dobro, kar je storil!

Polenšak pri Ptuj. Bela žena smrt nam je naglo drugega za drugim v 14 dneh pobrala tri može. Prvi je omahnil od zavratne jetike v starosti 63 let Janez Janžekovič, kmet iz Polenec. Previden s tolažili sv. vere je preminul v večnost. Bil je svoj čas več let župan bivše občine Polenci. Velika udeležba ob pogrebu je pokazala, da je bil rajni priljubljen. Na sedmini so pogrebi nabrali in darovali 50 din za novo lavantinsko bogoslovje. — Naglo zadet od srčne kapi je umrl Jožef Nedeljko, posestnik iz Ilušaka. V nedeljo, 22. novembra, je šel zdrav in vesel spat, ponoči mu je postalo slabo in v par minutah je umrl. Star je bil 65 let, močne narave ter je znal dobro delati tesarska, mizarška in sodarska dela. — Tretji, v starosti 60 let, je umrl Franc Plohl, užitkar in čevljar na Zasadih. Neozdravljiva vodenika ga je spravila v grob. Bil je v ptujski bolnišnici, kjer mu pa niso mogli več pomagati. Sin ga je dal prepeljati domov, kjer je še isti dan umrl. — Vsem treh pokojnim m.žem naj sveti večna luč, njihovim preostalim sročjem pa naše sožalje!

Apače. Na tukajšnjem pokopališču so položili k večnemu počitku Ivana Bračka, p. d. Žigerta iz Nasove. Bil je zaveden Slovenec, rojen v gornjeradgonski župniji, priljubljen radi svoje mirne narave. Jetika mu je odvezla zemeljsko življenje po izpoljenih 33 letih. — V starosti 79 let je v Nasovi umrla preužitkarica Apolonija Potočnik. Rojena je bila pri Sv. Benediktu v Slov. goricah. Njej kakor tudi Bračku so pevke iz Nasove ganljivo lepo zapele slovensko nagrobno pesem »O duša, pojdi« po priljubljenem narodnem napevu. Treba je pripomniti, da slovenske prav tako lepo zapojejo kakor nemške pevke, zato za Slovence priporočamo, da naročijo le slovenske pevke za pogrebe! — V Vratji vasi je umrla Slovenka Terezija Šumandl, viničarjeva žena, stara 58 let, rojena v šentjacobski župniji. Poročena je bila 35 let. — V 90. letu starosti se je preselil v večnost preužitkar Anton Kolarič na Plitvici. Pogreba se je udeležil tudi g. Rudolf Vahčić, kaplan v Gornji Radgoni. G. župnik je ob grobu imel slovenski nagovor, in sicer o marljivosti in skrbnosti pokojnega. — Vsem rajnim na sveti večna luč, sodnikom pa naše sožalje!

Murska Sobota. Franc Kovač, 20 letni mehanik, je pohitel na državni praznik na kolodvor v Mursko Soboto, kamor je dospela njegova mati s transportom sezonskih delavcev iz Nemčije. Iz Sobote je peljal delavce in prtljago avtoprevoznik v Pertočo in Rogaševce. Krog sedme ure zvečer je odpeljal avto izpred soboškega kolodvora v Cankovo, Pertočo in Rogaševce. Na avtomobilu je odpovedala luč in mladi Kovač je sve-

til šoferju z žepno svetilko, sedeč na desni strani blatnika. Na ovinku pri Krojni je zavozil avto pri slabi luči preveč na rob ceste, se je prevrnil in pokopal pod seboj Kovača. Ko so dvignili avtomobil z veliko težavo, je bil Kovač že mrtev, ker mu je zdobila karoserija prsni koš. Ko je nesrečna mati zvedela za sinovo smrt, je bila silno potrta in je venomer tarnala: »Zakaj nisem ostala v Nemčiji! Če se ne bi vrnila, bi bil sin še živ!« Rajnemu naj sveti večna luč — žalujočim naše sožalje!

Majšperk. Ob priliki sedmine po pokojnem kmetu Pulko Jožefu so nabrali pogrebi za novo lavantinsko bogoslovje 41 din. Ni minulo osem dni, pa je Bog poklical k sebi njegovo mater Barbaro Pulko, ki je rodila in preskrbela 11 otrok. Na materni sedmini smo nabrali za uboge otroke 32 din. Naj počivata v miru! — žalujočim naše sožalje!

Društvene vesti

Črnce pri Dravogradu. Naše Prosvetno društvo ima sedaj čitalnico in knjižnico. Nahaja se v mežnariji, knjige pa se izdajajo vsako nedeljo in praznik po sv. maši. Poslužujte se je!

Ruše. Igralski odsek Prosvetnega društva v Studencih priredi v nedeljo, 10. decembra, ob treh in sedmih v Rušah v prostorih stare šole trodejsko igro »Mati«, pisatelja Fr. Ks. Meška. Vljudno vabljeni!

Studenci pri Mariboru. Naše Prosvetno društvo je priredilo prvo adventno nedeljo, 3. decembra, po večernicah v prosvetni dvorani samostana oo. kapucinov prosvetno predavanje. Govoril je predsednik Prosvetne zveze g. prof. dr. Josip Hohnjec o predmetu: Katoliška akcija in prosveta. Predavanje je bilo prav dobro obiskano.

Sv. Peter pri Mariboru. V nedeljo, 10. decembra, popoldne po večernicah bo občni zbor Prosvetnega društva »Skala«. Na dnevnem redu je tudi govor: Boljševiška Rusija in nevarnost komunizma pri nas. Šempeterčani, pridite!

Sv. Jurij v Slov. goricah. Dne 8. decembra po večernicah proslavi Marijina kongregacija praznik Brezmadežne. Na sporedu je poleg drugih točk tudi igra v treh dejanjih.

Sv. Trojica v Slov. goricah. Fantovski odsek in dekleški krožek priredita v proslavo Brezmadežne, 8. decembra, ob treh popoldne v novem društvenem domu telovadno akademijo s pestrim sporedom. Prijatelji mladine, prisrčno vabljeni!

Št. Janž na Dravskem polju. Minuli mesec je imelo tukajšnje pevsko društvo svoj redni občni zbor. Društvo je postavilo spomenik padlim vojakom. Ker pa stroški za spomenik še niso kriti, se bodo nabiranci v posameznih vaseh oglasili z nabiralno polo. Prosimo, darujte po svojih močeh! V odbor so bili izvoljeni: predsednik Jakob Ekart, podpredsednik Josip Brodnjak, blagajnik Jakob Šolar, tajnik Ivan Lončarič. G. pevovodji Colnariču, ki tako lepo vodi pevsko društvo, želimo obilo božjega blagoslova in uspeha!

Mala Nedelja. Imamo sičér več novic, pa jih raje držimo zase. Le to vam povemo na uho, da je tukajšnje Slomšekovo prosvetno društvo naredilo prav, ko se je odločilo za lastno proslavo 1. decembra in odreklo svoje sodelovanje pri nameravani skupni proslavi v društvenem domu. — Ljudje pravijo, da se bo nekemu tudi kmalu popolnoma zmešalo.

V Ptuj bodo na Marijin praznik, 8. decembra, trgovine odprte od pol osmih do enajstih.

„Slov. Gospodar“ stane:
za vse leto 32 din, za pol leta 16 din, za četrt leta 9 din.

Duhovne vaje in blagoslovitvena slovesnost v cerkvi presv. Rešnj. Telesa v Mariboru

Triidnevica za dekleta se vrši v tukajšnji cerkvi v četrtek, petek in soboto, od 7. do 9. decembra. Vsak večer bo ob 19.30 govor in blagoslov. Sklep v nedeljo, 10. decembra, pri rani sv. maši ob 6.30. Dekleta iz kolonije in tudi iz mesta vabljeni! — Nova kipa Matere božje in sv. Jožefa je dobila naša cerkev. Darovala sta ju g. Očko Simon, upokojen železničar iz kolonije, in g. Anton Korošak iz Njujorka. Kipa je umetniško izdelal kipar g. Božidar Pengov iz Ljubljane. V nedeljo, 10. decembra, bo pri večernicah ob 17 slovesno blagoslovil kipa prevz. g. škof dr. Tomazič. Verniki so vabljeni k tej lepi slovesnosti.

ŠE O NAŠIH ŽALOSTNIH POŠTNIH RAZMERAH

Ne bomo prej mirovali, dokler ne bomo za naše kraje dosegli zboljšanja poštne razmere.

Sedaj prejemamo od naših naročnikov razne pritožbe. Želimo pa, da bi bile vse te pritožbe pravilno sestavljene in potrjene. Prosimo zato sledeče:

Podatki naj bodo točni, osebe in pošte s polnim naslovom, datumi itd. Vse pa naj bo tudi podpisano, ker drugače ni mogoče pritožbe kontrolirati.

Izjavljamo ponovno, da naša borba ni naperjena zoper pismonoše, ki itak v redu vršijo svoje delo, nam gre za to, da bo spet dovolj pismonoš in da se okoliš tako razdelijo, da bodo ljudje pošto redno prejeli.

MALA OZNANILA

SLUŽBE:

Viničarja s 4—6 delovnimi močmi vzamem takoj pod dobrimi pogoji. Pernat Vinko, posestnik, Ptuj. 1786

Kmečko dekle, katera zna vsa hišna in poljska dela in bi se rada učila v kuhinji in gostilni, se išče na deželo. Naslov v upravi. 1790

Viničar, tri delovne moči, se sprejme. Hermina Lamprecht, Selnica ob Dravi 12. 1781

Sprejemem poštenega fanta in dekleta kot pomoč v kmetijstvu. Koropec, Zg. Polskava. 1782

Postranski zaslužek nudimo moškim in ženskam iz vseh krajev pri ljudskem zavarovanju. Za krajevne zastopnike sprejemamo samo seriozne ljudi. Ponudbe pošljite zavarovalnici »Drava« v Mariboru. 1785

Starejšega hlapca in dekle za polje in živino sprejme župnišče Sv. Vid, Mislinja. 1793

POSESTVA:

Posestva, hiše, gostilne prodaja Posredovalec, Maribor, Meljska cesta 12. 1784

Posestvo, deset oralov, z gostilno, blizu železniške postaje, ugodno na prodaj. Posredovalec izključen. Pojasnila: Filipančič, Studenci-Maribor, Krekova 32. 1783

Majhno posestvo, blizu Maribora, dam v najem upokojenju ali tovarniškemu delavcu. Kosarjeva 38, med 14. in 16. uro. 1794

Prodajam posestvo, tri in pol oral. Lederer Jožefa, Gačnik 20, Pesnica. 1795

RAZNO:

Kupujem kalane hrastove doge. Plačam dobro. Sulcer, sodar, Vojašniška 7. 1792

Zagovinsko peč prodam ali dam za krompir ali jabolka. Makarovič, Maribor, Krekova 5, prtiličje. 1787

Kmetice! Bučnice, rips in druga oljnata semena zamenjate najbolje v Oljarni, Maribor, pri mostu. Rips tudi kupim. Za krave in svinje prgo in otrobi. 1788

Avto poceni na prodaj, pripraven za prevažanje mleka. Jemec, Maribor, Kolodvorska ul. 1791

Repico (rips) kupim vsako množino. Ponudbe na I. Hochmüller, Maribor. 1789

HRANILNE KNJIZICE, 3% OBVEZNICE

in druge vrednostne papirje kupuje in plača najbolje 1780

BANČNO KOM. ZAVOD
MARIBOR, Aleksandrova cesta 40.

Preč. župnim uradom!

Zaradi težkih gospodarskih razmer prosimo, da si čimprej naročijo cerkvene sveče ali naravnost pri svečarni »Pax« v Ljubljani ali pa potom naših prodajalen. Na trgu zmanjkuje blaga, ki ga uporabljamo za sveče.

Istočasno sporočamo, da kupujemo svečene odpadke po najugodnejših pogojih, odnosno zamenjujemo za sveče.

Tiskarna sv. Cirila, Maribor-Ptuj.

MALA OZNANILA

Cenik malih oglasov.

Vsaka beseda v malem oglašju stane Din 1.— (Prekliči, Poslano, Izjave pa Din 2.— za besedo.) Davek se zaračunava posebej do velikosti 20 cm² Din 1.—, do velikosti 50 cm² Din 2.50. — Kdor inserira tako, da ne pove svojega naslova ampak mora zbirati uprava lista prijave, doplača še Din 5.— — Mali oglasi se morajo brezizjemno plačati naprej, sicer se ne objavijo. Kdor hoče odgovor ali naslov iz malih inseratov mora priložiti znamko za Din 2.—, sicer se ne odgovarja.

SLUŽBE:

Pekovski vajenec, močen in priden, se sprejme 1. januarja 1940. Pekarna Šober, Maribor, Kralja Petra trg 2. 1769

Služkinjo, pridno in pošteno, ki ima rada otroke in zna kuhati, sprejme 15. decembra učiteljska družina na Teznu, Ptujška cesta 102. 1767

Majerja (kravarja), ki ima 4—5 delovnih članov (brez malih otrok), večji govedoreje in molženja, sprejmemo. Naslov v upravi »Slovenskega gospodarja«. 1774

Rokodelec v državni službi išče gospodinjstvo srednjih let. Naslov v upravi. 1773

Kovaški vajenec se sprejme: Limbuš 42. 1777

POSESTVA:

Prodajam posestvo, 15—16 oralov, ob banovinski cesti Sv. Jakob v Slov. goricah. Naslov v upravnishtvu. 1772

Prodajam posestvo, pet minut od banovinske ceste. Sp. Verjane 3, Sv. Trojica v Slovenskih goricah. 1778

RAZNO:

18 mesecev starega žrebca noričana prodajam. Ivan Jelen, št. Ilj pri Velenju. 1765

Prodajam razna trgana jabolka II. kl. kilogram od 1.50 naprej, za prešo sveža jabolka po 50 par kilogram. Plačilo doma pri prevzemu. Topolovec Vinko, Podlehnik pri Ptuj. 1766

Pozor mizarji! Zaloga vezanih plošč in furnirjev po tovarniških cenah s posebnim popustom pri »Obnova« F. Novak, Jurčičeva 6. 1770

Cepljene trte, obvarovane od črvov (ogrcov), lepo razvite in dobro ukoreninjene nudi, dokler traja zaloga, I. trsničarska zadruga v Sloveniji, p. Juršinci pri Ptuj. Cenik zastoj! 1768

Kište za sadje in krompir poceni dobite v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru, Koroška c. 5.

Važno za prašičereje! Vsakemu, kateri redi prašiče, pošljem brezplačno zavitek in navodilo »Mastelin«, ki je zakonito zavarovan, franko Vašo pošto. Samo z enim poskusom se boste prepričali, da dosežete pri polaganju »Mastelina« velik uspeh. Pišite na naslov: Ivan Magdalenc, Rače pri Mariboru. 1775

Svinjske kože in vse poljske pridelke kupujejo trgovine Senčar, Mala Nedelja, Ljutomer in Štrigova. Stalna zamenjava bučnic, sončnic in ripsa za prvovrstno olje. 1751

Priporočila se Kupičičeva drevesnica in trsnica na Ptujski gori! 1600

Kmetovalci! Svoje zrnje najbolje prodate pri Zorčič, mlin, Breg pri Ptuj, in v menjalnici Zorčič, Ptuj. Plačam pet par nad dnevno ceno! 1779

Konjske koce, posteljne odeje, nogavice, perilo, obleke, predpasnike, dežnike, rute, blago za ženske obleke, perilo, posteljnino, volno za strojna in ročna dela, pletene obleke, vse vrste pletenine kupite najugodneje v novi trgovini in pletilnici »MARA« A. Oset, Maribor, Koroška cesta 26 (poleg tržnice). 1486

Klobuke, vsakovrstne, dobite ugodno v trgovini Slavko Senčar, Mala Nedelja. 1750

Zima se bliža, zato si priskrbite tople počne, delane iz čiste volne. Sprejemam popravila klobukov ter prodajam tudi nove po najnižjih cenah. Cene popravil so od 10 do 28 din. Se topla priporočam Babošek Vladko, klobučarstvo, Maribor, Vetrinjska 5. 1756

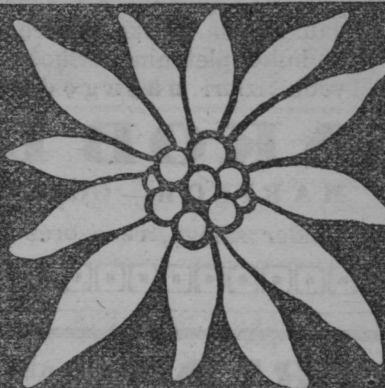
Pozor kmetovalci! Kupim vsako množino črnega gabra od 18 cm naprej debelega ter tudi hrastove prage in druge vrste trdega lesa. Ponudbe: Rudolf Dergan, Laško. 1732

Papir za zavijanje (makulatur) dobite po 2 din za kg v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta 5.

Nogavice vseh vrst; oblačila moška, ženska, otroška; najnovejše, najcenejše v trgovini — pletilnici »MARA«, Pongračič, Celje, Slomškovo trg 1 (poleg cerkve). 1533

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčjo volno, dlako arovec, staro železje, kovine, baker, mečenino kupi in plača najboljšje: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 1000

POZOR! JESEN-ZIMA. Zavoljo preselitve trgovine prodajam zalogo po znižanih cenah, akoravno so cene zavoljo pomanjkanja volne in bombaža poskočile, Vam po lanskim cenah nudim in sicer: Paket Serija R 14—18 m kakor obče znano dobro uporabnih ostankov barhentov in flanelov za obleke in spodnje perilo 128 din. Reklamni paket serija K vsebina 18—22 m boljšega flanela v najlepši sestavi paket 130 din. Nadalje specialni paket ORIGINAL Kosmos D z vsebino 15—18 m Ia. barhentov in prvovrstnih flanelov za izjemno ceno 150 din. Paket serija Z 3—3.20 m dobrega sukna, za moško obleko, damski kostum, damski ali moški plašč in sicer: Z-1 130, Z-2 160, Z-3 200, Z-4 250, Z-5 300 din. Vsak paket poštnine prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neodgovarjajoče zamenjam! Izrabite ugodno priliko in pišite takoj; navedene cene veljajo samo tako dolgo, dokler zaloga traja. — Pričakujem cenjena naročila in beležim s spoštovanjem Razpošiljalnica KOSMOS, Maribor, Kralja Petra trg. 1529

MR. BAHOVEC**PLANINKA ZDRAVILNI CAJ**

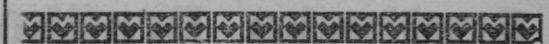
Reg. br. 12.451/33

Vljudno naznanjam, da sem svojo zalogo povečal in založil z raznovrstnim blagom. Pridite in pogledite! — Stalno kupujem vse vrste deželnih pridelkov in plačam vedno najvišjo dnevno ceno. — Priporočila se

Pader Rudolf
trgovec 1776
Slovenska Bistrica

Iz lastne pletarne

dobite najcenejše otroške, ženske in moške jopice, rokavice, nogavice, kapice, spodnje perilo pri »LUNA«, Maribor, samo Glavni trg 24.

Vsi, ki potujete, ne pozabite na novi vozni red!

veljaven od 28. oktobra 1939

Vozni red v lepi žepni izdaji stane samo 2 Din (po pošti je poslani naprej Din 2.50 v znamkah). Preprodajalci dobijo primeren popust. Naročila sprejema:

TISKARNA SV. CIRILA, MARIBOR.

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4%, na trimesečno odpoved pa po 5%.

Izplačuje točno vse vloge stare in nove.

Dovoljuje posojila in trgovske kredite.

